

CULTUURNOTA 2016 t/m 2019 "Verbinding met én door Cultuur"

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1 CULTUURBEHOUD 5

- 1.1 Monumenten 5
 - 1.1.1 Rijksmonumenten 5
 - 1.1.2 Provinciale monumenten 6
 - 1.1.3 Gemeentelijke monumenten 7
- 1.2 Grafstenentuin (Algemene Begraafplaats Heemstede) 8
- 1.3 Archeologisch erfgoed 9
 - 1.3.1 Archeologie en ruimtelijke ordening 10
 - 1.3.2 Procedure archeologisch onderzoek 11
 - 1.3.3 Archeologisch depot 11
- 1.4 Wetswijziging 2016 11
- 1.5 Archieven 12
- 1.6 Informatieverstrekking en voorlichting aan eigenaren van monumenten 12

HOOFDSTUK 2 CULTUURPARTICIPATIE 14

- 2.1 Podiumaanbod in Heemstede 14
- 2.2 Cultuurparticipatie welzijnswerk 15
- 2.3 Beeldende kunst 16
 - 2.3.1 Expositiemogelijkheden 16
 - 2.3.2 Gemeentelijke kunstcollectie 17
 - 2.3.3 Atelierruimten 17
 - 2.3.4 Beeldende kunst in de openbare ruimte 18
- 2.4 Amateurlustverenigingen 18
 - 2.4.1 Accommodaties voor repetities en uitvoeringen 19
- 2.5 Minimabeleid 19
- 2.6 Jongeren en cultuurparticipatie 19
- 2.7 Cultureel Platform Heemstede 19
- 2.8 Betrekken van inwoners bij de invulling van het aanbod 20

HOOFDSTUK 3 CULTUUREDUCATIE 21

- 3.1 Informatieverstrekking en voorlichting over cultureel erfgoed 21
- 3.2 Informatieverstrekking en voorlichting over beeldende kunst 24
- 3.3 Culturaanbod onderwijs 24
 - 3.3.1 Voortgezet onderwijs 24
 - 3.3.2 Basisonderwijs 25
 - 3.3.2.1 Muziekonderwijs basisscholen 25
 - 3.3.2.2 Cultuurmenu 25
 - 3.3.2.3 Educatie archeologisch erfgoed 26
 - 3.4 Informatie (bekende) Heemstedenaren 26

HOOFDSTUK 4 DE BIBLIOTHEEK 27

- 4.1 Bibliotheekwerk per 2015 27
- 4.2 Verbinding vanuit de bibliotheek 27
 - 4.2.1 Multifunctionele bibliotheek-accommodatie 27

5 SAMENVATTING, PLANNING EN FINANCIËN 29

- 5.1 Samenvatting beleidsvoorstellen 29
- 5.2 Planning werkzaamheden 2016 30
- 5.3 Financieel overzicht 30

BIJLAGE 1: Deelnemende partijen Klankbordgroep Cultuur 32

BIJLAGE 2: Geschiedenis en bodemarchief van Heemstede 33

BIJLAGE 3: Archeologische Waardenkaart Heemstede 38

BIJLAGE 4: Procedure besluitvorming archeologisch onderzoek 48

BIJLAGE 5: Overzicht monumenten in Heemstede 51

- A. Rijksmonumenten
- B. Gemeentelijke monumenten
- C. Provinciale monumenten

BIJLAGE 6: Overzicht beeldende kunst in de openbare ruimte 53

INLEIDING

Aanleiding

In 2004 is de nota "In Contact Met Cultuur" vastgesteld. Het cultuurbeleid hebben we in 2008 geëvalueerd wat heeft geleid tot de vaststelling van de notitie "In Contact met Cultuur: herijking per 2008". In 2010 is de archeologienota "Toekomst voor het verleden" vastgesteld. Op basis van deze nota's zijn de afgelopen jaren verschillende activiteiten en projecten uitgevoerd.

Voor u ligt de nieuwe Cultuurnota "Verbinding met én door Cultuur". Met deze nieuwe cultuurnota, gericht op de periode 2016 tot en met 2019, actualiseren we het Heemsteedse cultuurbeleid. We gaan na op welke punten het huidige cultuurbeleid voldoet, welke activiteiten we gaan voortzetten en op welke onderdelen veranderingen wenselijk zijn. Hierbij geven we ruimte aan nieuwe ontwikkelingen. Tevens kiezen we ervoor om het archeologiebeleid integraal in onze nieuwe nota op te nemen.

Door inspanning van vele organisaties, inwoners van Heemstede en de gemeente is er in Heemstede een goede basis op het gebied van cultuur gerealiseerd. Er is een rijk en gevarieerd cultuuraanbod dat bijdraagt aan de identiteit van Heemstede. We vinden dit een belangrijke verworvenheid. Het is onze ambitie dit cultuuraanbod te continueren én door meer verbinding te verbreden en te versterken. Dit laatste vindt u terug in de titel van onze nota.

Definitie

Bij het opstellen van deze nota gaan we uit van cultuur in de ruimste zin van het woord: van cultureel erfgoed (monumenten en archeologisch erfgoed) en waardevolle historische archieven tot (beeldende) kunst, professionele toneel- en muziekvoorstellingen, amateuristische kunstbeoefening en poëzie en literatuur (bibliotheek).

Doelstelling en en uitgangspunten

De eigen, intrinsieke waarde van cultuur is voor ons het vertrekpunt en staat centraal in deze nota. We zetten ons in voor een voor Heemstede passend, kwalitatief goed, laagdrempelig en gevarieerd aanbod, waar zoveel mogelijk inwoners gebruik van kunnen maken. Om dit te bevorderen gaan we stimuleren dat er verbindingen worden gelegd tussen de verschillende organisaties op het vlak van cultuur.

Waarbij we niet uit het oog verliezen dat het aanbod moet aansluiten bij de behoeften en verwachtingen van onze inwoners.

We vinden dat cultuur, en met name het deelnemen aan en het bezoeken van culturele activiteiten, niet alleen kan bijdragen aan de ontwikkeling en verrijking van mensen, maar ook aan hun sociale en maatschappelijke participatie. Daarom gaan we óók stimuleren dat er meer verbindingen worden gelegd tussen de verschillende organisaties op het vlak van cultuur én organisaties vanuit het brede, sociale domein (welzijn, zorg, werk, onderwijs). Het is onze ambitie om te bevorderen dat cultuur niet alleen onze inwoners verrijkt op cultureel vlak, maar hen ook verbindt op maatschappelijk en sociaal vlak. Ook hier wijst de titel van de nota op.

Met deze ambitie sluiten we aan bij het rijksbeleid, waarin - naast de kwaliteit van het cultuuraanbod - groot belang wordt gehecht aan de maatschappelijke waarde van cultuur en de bijdrage van cultuur aan de participatie van verschillende doelgroepen. Ook sluiten we op deze wijze aan bij ons ingezette beleid op het gebied van het sociaal domein én bij de criteria van ons nieuw vast te stellen subsidiebeleid. Bij de actualisering van het cultuurbeleid hanteren we het uitgangspunt dat het nieuwe beleid uitgevoerd wordt binnen het huidige gemeentelijke cultuurbudget.

We geven in deze nota onze plannen voor de komende periode weer en bieden duidelijkheid over de invulling van onze gemeentelijke rol. Onze rol bij de uitvoering van het cultuurbeleid is met name faciliterend. We sluiten hierbij aan bij de veranderende rol van de overheid, waarbij meer wordt overgelaten aan de samenleving zelf. Waar sprake is van wettelijke taken nemen we onze verantwoordelijkheid.

Pijlers cultuurbeleid

Ons huidige cultuurbeleid is gebaseerd op de volgende, onderling nauw met elkaar verbonden, drie pijlers/thema's: cultuurbehoud, cultuurparticipatie en cultuureducatie. In deze nieuwe cultuurnota zetten we onverminderd in op deze thema's die alle een bijdrage leveren aan de cultuurbeleving van onze inwoners.

Totstandkoming nota

Deze nota is in nauwe samenwerking met de Klankbordgroep Cultuur tot stand gekomen. Deze klankbordgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van verenigingen en organisaties uit het culturele veld en het onderwijs. In **Bijlage 1** treft u de participerende partijen aan.

In de voorbereiding op deze nota hebben we drie, constructieve, bijeenkomsten met de Klankbordgroep Cultuur gehouden. We hebben de deelnemende partijen verzocht (nieuwe) ideeën over mogelijke verbreding en versterking van het culturele aanbod in te brengen. Ook hebben we gevraagd welke mogelijkheden voor verbinding (binnen én buiten de culturele sector) zij zien. Ondanks de korte termijn die hiervoor beschikbaar was, zijn de deelnemers erin geslaagd ons adequaat en tijdig van informatie te voorzien. In deze nota hebben we gebruik gemaakt van de ingebrachte ideeën.

Leeswijzer

De nota laat zich als volgt lezen. In de hoofdstukken 1 tot en met 3 gaan we achtereenvolgens in op de drie pijlers van ons beleid: cultuurbehoud, cultuurparticipatie en cultuureducatie. We schetsen hierbij het huidige en het toekomstige gemeentelijke cultuurbeleid. Onze voorstellen treft u gearceerd aan. Aansluitend gaan we in hoofdstuk 4 apart in op de bibliotheek in Heemstede. Hiervoor is gekozen omdat dit een voorbeeld is van een aanbod waarin de drie pijlers van ons cultuurbeleid samenkomen. En van een locatie waar de kansen om een verbinding tussen het aanbod en tussen partijen te leggen bij uitstek aanwezig zijn. In hoofdstuk 5 treft u een samenvatting van onze beleidsvoorstellen aan en een planning van de werkzaamheden in 2016. We sluiten dit hoofdstuk af met een overzicht van de uitgaven op het gebied van cultuur. In de Bijlagen treft u onder meer een overzicht aan van de historie van Heemstede en een overzicht van de verschillende monumenten in de gemeente. Ook hebben we in de Bijlagen nadere informatie op het gebied van archeologie opgenomen.

Bij de nota "In Contact met Cultuur" (2004) waren twee losse bijlagen gevoegd. De ene bijlage gaf een foto-overzicht van de rijks-, provinciale- en gemeentelijke monumenten in Heemstede, de andere van de kunstwerken in de openbare buitenruimte. We zijn van plan deze Bijlagen te actualiseren en vervolgens toe te voegen aan de nu voorliggende nota.

Evaluatie

Het beleid op het gebied van cultuur is niet statisch, maar in beweging. Daarom zullen we ons beleid en de uitvoering daarvan evalueren. We stellen voor een eerste evaluatie te presenteren na een periode van 2 jaar. Daar waar wenselijk zullen we op dat moment voorstellen doen voor bijstelling. Een tweede evaluatie kunt u in het laatste kwartaal van 2019 verwachten. Deze tweede evaluatie kan als basis dienen voor een nieuwe cultuurnota per 2020.

Voorstel

Wij stellen voor het beleid dat in deze nota is neergelegd en de uitvoering daarvan na 2 jaar te evalueren.

HOOFDSTUK 1 CULTUURBEHOUD

In dit hoofdstuk gaan we in op de eerste pijler van het gemeentelijke cultuurbeleid: het behoud van het Heemstedse cultureel erfgoed. Onder cultureel erfgoed verstaan we de overblijfselen van ons verleden. Hierbij richten wij ons met name op (archeologische) monumenten, vondsten en opgravingen en archieven. Dit culturele erfgoed maakt ons bewust van onze cultuur en geschiedenis. Hiermee hebben we de ambitie om voor onze huidige inwoners, maar ook voor toekomstige generaties de beleving van het culturele verleden mogelijk te maken.

Sporen van het verleden zijn overal om ons heen te zien. Naast deze zichtbare overblijfselen uit ons verleden, bevinden zich in de bodem sporen uit lang vervlogen tijden; de bodem is als het ware een omvangrijk archief. In **Bijlage 2** treft u een overzicht aan van de geschiedenis en het bodemarchief van Heemstede.

We beschrijven in dit hoofdstuk het rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid ten aanzien van monumenten en het beleid op het vlak van archeologisch erfgoed. Verder gaan we kort in op de (gemeentelijke) archieven. We schetsen wat we de afgelopen jaren hebben gedaan en geven aan wat de komende periode gaan doen. Daarbij geven we aan op welke wijze we willen bijdragen aan de bevordering van het cultuurhistorisch besef in de gemeente.

1.1 Monumenten

De vele Heemstedse monumenten zijn de intrigerende overblijfselen van ons culturele en historische verleden. Zij vormen een belangrijk onderdeel van het Heemstedse cultureel erfgoed. De monumenten kunnen worden onderverdeeld in rijksmonumenten, provinciale monumenten en gemeentelijke monumenten.

1.1.1 Rijksmonumenten

Met rijksmonumenten worden op grond van de Monumentenwet onroerende zaken bedoeld - gebouwen en objecten als bruggen, wegen en hekken - die van belang zijn door hun schoonheid, hun wetenschap-

pelijke betekenis en/of hun cultuurhistorische betekenis. De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen kan een dergelijk gebouw of object aanwijzen als rijksmonument wanneer het nationale, unieke waarde heeft. Ook terreinen waar dergelijke onroerende zaken aanwezig zijn - de zogenoemde archeologische monumenten - vallen onder de definitie van rijksmonument. Nederland heeft op dit moment bijna 62.000 rijksmonumenten. Iets meer dan de helft hiervan is een woonhuis.

Rijksmonumenten in Heemstede

Heemstede heeft een groot aantal rijksmonumenten: 40 objecten¹. Het overgrote deel hiervan bestaan uit land- en woonhuizen. Heemstede beschikt hiernaast over rijksmonumenten in de categorieën kerkelijke gebouwen en onderdelen hiervan (bijvoorbeeld orgels), molens (korenmolen De Nachtegaal), kastelen (slot), en landgoederen (historische buitenplaatsen). Daarnaast is sprake van archeologisch monumenten, waaronder de fundamente van Het Oude Slot. Dit aanzienlijke aantal rijksmonumenten levert een belangrijke bijdrage aan de uitstraling van Heemstede. Met name de verschillende landgoederen uit de 17de en de 18de eeuw, zoals De Hartekamp, Huis te Manpad, Berkenrode en Meer en Bosch zijn kenmerkend voor de gemeente.

Een overzicht van de Heemstedse rijksmonumenten treft u aan in **Bijlage 5**.

Aanwijzingsbeleid rijksmonumenten

Op het vlak van de aanwijzing van rijksmonumenten is de afgelopen jaren door het rijk een terughoudend beleid gevoerd. Vóór 2012 werd een aanvraag van een belanghebbende tot aanwijzing van een rijksmonument door de minister altijd in behandeling genomen. Sinds een wijziging in de Monumentenwet per 1 januari 2012 - gericht op modernisering van de monumentenzorg - is dit niet meer mogelijk. Belanghebbenden kunnen alleen een suggestie doen. Een dergelijke suggestie maakt een kans om in behandeling te worden genomen als het object past in de aanwijzingsprogramma's van de minister. Dit geldt momenteel bijvoorbeeld voor monumenten uit (een deel van de) wederopbouwperiode 1959-1965². Bij de aanwijzing van een gebouwd monument wordt bovendien rekening gehouden met het behoudsperspectief van het monument. Een pand moet bouwkundig in redelijke staat verkeren. En in het geval van archeologische monumenten dient sprake te zijn van de invulling van een wezenlijke lacune in het geheel van de beschermde archeologische monumenten.

Beheer rijksmonumenten

Hoewel het rijk het beleid voor de aanwijzing en de subsidiëring van rijksmonumenten bepaalt, zijn gemeenten voor een groot deel verantwoordelijk voor de instandhouding van deze monumenten. De aanwijzing van een object tot rijksmonument betekent niet dat er niets meer aan mag worden gewijzigd. Wel zijn er enkele beperkingen. Er mag verbouwd en veranderd worden, mits de historische waarde wordt gerespecteerd. Daarom moet de eigenaar voor een restauratie, verbouwing of sloop van een rijksmonument een omgevingsvergunning aanvragen. In een omgevingsvergunning kan het college van burgemeester en wethouders uitvoeringsvoorschriften opnemen, bijvoorbeeld gericht op het gebruik van authentieke materialen. De aanwijzing tot rijksmonument houdt overigens niet in dat de eigenaar verplicht is zijn/haar pand te restaureren. Recent (juni 2015) is wel door de Tweede Kamer een amendement aangenomen om een instandhoudingsplicht in de nieuwe Erfgoedwet op te nemen³. In paragraaf 1.3 gaan we nader in op deze nieuwe Erfgoedwet.

Mogelijkheden subsidie voor onderhoud en restauratie

Tegenover de mogelijke beperkingen die het bezit van een rijksmonument met zich meebrengt, bestaat de mogelijkheid van het onder voorwaarden aanvragen van subsidie bij onderhoud of restauratie. Ook dit valt onder het beheer van monumenten.

Het rijk komt eigenaren van rijksmonumenten (geen particulier woonhuis zijnde) tegemoet via een mogelijke instandhoudingssubsidie. Daarnaast ontvangt iedere provincie jaarlijks vanuit het rijk een bedrag voor restauratiewerkzaamheden aan rijksmonumenten. Verder is sprake van de mogelijkheid van een laagrentende Restauratiefonds-hypotheek. En zijn er vanuit het rijk middelen beschikbaar voor het onderzoek naar de herbestemming van monumenten (en andere gebouwen met cultuurhistorische waarde). Tot slot zijn er voor eigenaren die hun rijksmonument restaureren onder bepaalde voorwaarden gunstige fiscale mogelijkheden.

1) In de vorige nota was nog sprake van ruim 80 rijksmonumenten. Het rijk is overgegaan tot het verlenen van de beschermde status op complex-/buitenplaats niveau. Losse onderdelen van buitenplaatsen (zoals hekken, muren, ijskelders) maken sindsdien onderdeel uit van de bescherming van het complex, c.q. de buitenplaats en hebben niet meer afzonderlijk status van rijksmonument.

2) Sinds 2007 ligt de nadruk bij aanwijzingen op de wederopbouwperiode (1940-1965): in dat jaar werden diverse objecten - waaronder de Pinksterkerk uit Heemstede - uit de periode 1940-1958 aangewezen als rijksmonument.

3) Amendement Monasch, inhoudende dat het niet is toegestaan onderhoud te onthouden dat voor de instandhouding van het rijksmonument noodzakelijk is.

1.1.2 Provinciale monumenten

Onroerende zaken met een provinciaal of regionaal belang kunnen op grond van de monumentenverordening van de provincie Noord-Holland door Gedeputeerde Staten worden aangewezen als provinciaal monument. Noord-Holland kende tot voor kort 600 provinciale monumenten. Ook door de provincie is echter recent ingezet op een meer terughoudend beleid. Dit beleid richt zich op de bescherming van - voor de identiteit van de provincie bepalend zijnde - zogenoemde structuurdragers⁴. Als resultaat van dit herijkingproces zijn ruim 100 objecten van de provinciale monumentenlijst afgevoerd.

Provinciale momenten in Heemstede

Voor Heemstede betekent dit dat in de afgelopen periode 6 objecten van de provinciale monumentenlijst zijn afgevoerd. Onderdeel hiervan vormen 4 grafobjecten van de Algemene Begraafplaats Heemstede. Heemstede heeft hiermee nog 12 objecten die als provinciaal monument worden beschermd: 4 in de categorie villa's, 4 in de categorie bruggen en 4 in de categorie bedrijf en techniek. Van deze laatste categorie is het Waterleidingbedrijf Amsterdam een voorbeeld. Een overzicht van deze monumenten hebben we in **Bijlage 5** opgenomen.

Beheer provinciale monumenten

Voor provinciale monumenten geldt net als voor rijksmonumenten dat er onder voorwaarden gerestaureerd, verbouwd en gesloopt kan worden. En ook bij het beheer van provinciale monumenten behoort het verlenen van vergunningen voor restauratie en sloop en het stimuleren van onderhoud en restauratie door middel van financiële ondersteuning. In dit geval ligt het beheer voornamelijk bij de provincie.

Mogelijkheden subsidie voor onderhoud en restauratie

Voor subsidie van restauratie en onderhoud kunnen eigenaren van provinciale monumenten terecht bij de provincie Noord-Holland. Er bestaan naast deze subsidieregelingen geen fiscale mogelijkheden. Met betrekking tot de objecten die recent van de provinciale monumentenlijst zijn afgevoerd, geldt dat de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor onderhoud en restauratie nog enkele jaren openstaat.

Monumentenwacht Noord-Holland

De provincie Noord-Holland stimuleert een systematisch onderhoudsbeleid voor alle monumenten door de inzet van de Monumentenwacht. De monumentenwacht verricht periodieke inspecties aan monumenten (rijks- provinciale- en gemeentelijke monumenten) en voert kleine herstelwerkzaamheden uit. Op deze wijze kan verval van een monument worden voorkomen. Alle eigenaren van monumenten kunnen zich op de dienstverlening van de Monumentenwacht abonneren.

1.1.3 Gemeentelijke monumenten

Het rijks- en provinciaal beleid tot aanwijzing van een monument hebben als criteria "nationaal en provinciaal belang". Om ook waardevolle objecten te kunnen beschermen die van lokaal belang zijn, was één van de beleidsvoorstellen van de vorige cultuurnota het opstellen van een gemeentelijke monumentenlijst. Dit is in 2005, na vaststelling van de hiervoor vereiste verordening, gerealiseerd. Inmiddels omvat de lijst 55, voor de historie van Heemstede representatieve, objecten. Een overzicht van deze monumenten hebben we in **Bijlage 5** opgenomen.

Informatie over de Welstands- en monumentencommissie

Welstandzorg Noord-Holland (WZNH) is een onafhankelijke adviseur op het gebied van ruimtelijke ordening en monumenten. Om tot een weloverwogen besluit te komen over het aanwijzen van een object als gemeentelijk monument wordt door het college aan deze commissie advies gevraagd.

Hoe vindt de aanwijzing van gemeentelijke monumenten plaats?

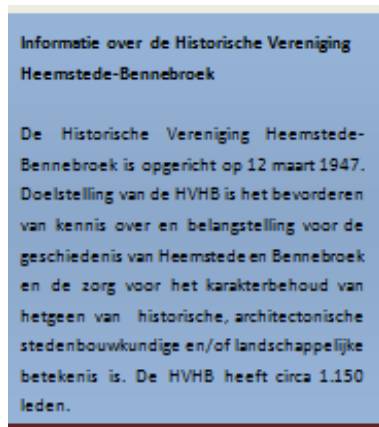
Het college kan - eventueel op aanvraag van een belanghebbende en na advies van de monumentencommissie - een object aanwijzen als gemeentelijk monument op grond van cultuurhistorische, stedenbouwkundige en architectonische waarde. Het object dient in goede staat te zijn én een zeldzaamheids-

4) Deze structuurdragers bestaan met name uit: dijken, waterwegen, stolpen, molens en provinciaal beschermde dorps- en stadsgezichten.

waarde te hebben. Uiteraard speelt de mening van de eigenaar in het aanwijzingsproces een belangrijke rol. Gezien de omvang van de monumentenlijst en de diversiteit van de beschermde objecten, is een behoudend beleid gevoerd: alleen indien een object een stijl of periode belichaamt waarvan nog geen objecten op de lijst voorkomen, zijn we de afgelopen jaren tot aanwijzing overgegaan.

Wat gaan we de komende periode doen?

We streven geen wijziging na van het huidige behoudende beleid. Maar omdat we het van belang vinden dat de gemeentelijke monumentenlijst een weerspiegeling blijft van waardevolle gemeentelijke objecten, gaan we in 2016 wel onderzoeken of de gemeentelijke monumentenlijst uitbreiding heeft. We gaan na of er sprake is van lacunes, bijvoorbeeld uit de wederopbouwperiode. We willen bij dit onderzoek onder andere gebruikmaken van de expertise van de Historische Vereniging Heemstede Bennebroek. Aan de hand van de criteria opgenomen in de Erfgoedverordening zal door het college worden beoordeeld of/welke objecten in aanmerking kunnen komen voor de gemeentelijke status. Uiteraard betrekken we de mening van de betreffende eigenaren bij onze afweging. Eerder gaven we aan dat onlangs 6 Heemstedse objecten van de provinciale monumentenlijst zijn afgevoerd. We vinden het van belang dat zij een beschermde status blijven houden. Daarom - én omdat we het zien als waardevolle aanvulling van de gemeentelijke monumentenlijst - hebben we deze monumenten recent aangewezen als gemeentelijke monument.

Voorstel

Wij bezien in 2016 of de gemeentelijke monumentenlijst uitbreiding heeft; we richten ons hierbij op mogelijke lacunes.

Beheer gemeentelijke monumenten

De gemeente heeft een verantwoordelijkheid voor de gemeentelijke monumenten. Hiertoe behoort in de eerste plaats het op grond van de Erfgoedverordening verlenen van vergunningen voor restauratie, verandering of sloop. Daarnaast valt het stimuleren van onderhoud en restauratie door middel van financiële ondersteuning daaronder.

Mogelijkheden subsidie voor onderhoud en restauratie

Eigenaren van gemeentelijke monumenten kunnen op grond van de Subsidieverordening gemeentelijke monumenten voor het behoud en herstel in aanmerking komen voor een subsidie⁵. Deze subsidie bedraagt momenteel 50% van de subsidiabele kosten tot een maximum van € 5.000 per jaar. Als subsidiabele kosten worden gezien de kosten die nodig zijn voor het behoud/herstel en die het normale onderhoud te boven gaan. Tevens kunnen eigenaren op grond van genoemde verordening een subsidie krijgen in de kosten van een abonnement op de eerder genoemde Monumentenwacht Noord-Holland. De afgelopen jaren is er door eigenaren van gemeentelijke monumenten regelmatig gebruikgemaakt van deze subsidiemogelijkheid. Omdat we belang hechten aan een goed behoud van de gemeentelijke monumenten stellen we voor deze ondersteuning voort te zetten.

Voorstel

Per 2016 continueren we de financiële ondersteuning voor het behoud/herstel van gemeentelijke monumenten.

1.2 Grafstenentuin (Algemene Begraafplaats Heemstede)

5) De subsidieregeling is niet van toepassing op objecten die in eigendom van de gemeente zijn.

Naast de vier grafobjecten van de Algemene Begraafplaats Heemstede (voormalige provinciale monumenten) die wij recent als gemeentelijk monument hebben aangewezen, waaronder de grafsteen van het graf van Van Lennep uit 1928 en de grafkelder van Van Vollenhoven uit 1874, hebben de overige grafstenen van de Algemene Begraafplaats geen beschermde status.

Indien de betaling van het huurrecht van het graf niet meer plaatsvindt - hetgeen eenmaal per 20 jaar dient te gebeuren -, wordt een graf geruimd en de grafsteen verwijderd. Indien de jaarlijkse betaling van het onderhoudsrecht van de grafsteen niet meer plaatsvindt wordt uitsluitend de grafsteen verwijderd. Na verwijdering blijft de steen een maand ter beschikking van de rechthebbende opgeslagen. Indien de rechthebbende geen interesse in de steen heeft (wat in verreweg de meeste gevallen het geval is), vindt vernietiging van de steen plaats. Omdat het gevaar bestaat dat grafstenen met een grote architectonische of (cultuur)historische waarde hierdoor verloren gaan, is met de vaststelling van de vorige cultuurnota besloten op een speciale plek om de begraafplaats een grafstenentuin te realiseren. Hierbij is, met het oog op de gewenste unieke karakter, gekozen voor de plaatsing van een beperkt aantal stenen. Deze grafstenentuin is in april 2007, na selectie van de stenen met inzet van een funerair deskundige, gerealiseerd. Op dit moment staan er 21 grafstenen in de grafstenentuin. Door een - recente - uitbreiding is aanvullend plaats voor 25 grafstenen.

Overigens is plaatsing van een grafsteen uitsluitend mogelijk na schriftelijke toestemming van de rechthebbende. Indien deze geen toestemming geeft is de gemeente verplicht om tot vernietiging van de steen over te gaan.

We zullen de komende periode een selectie van stenen maken, die - in de toekomst - in aanmerking kunnen komen voor de gemeentelijke grafstenentuin. We willen bij deze selectie gebruikmaken van de kennis van de een funerair deskundige en van de Historische Vereniging Heemstede Bennebroek.

Voorstel

We zorgen in 2016 voor een nieuwe selectie van grafstenen die - in de toekomst - in aanmerking kunnen komen voor plaatsing in de gemeentelijke grafstenentuin. We dragen zorg voor het onderhoud van de grafstenentuin en stellen hiervoor jaarlijks € 2.000 beschikbaar (naast de van toepassing zijnde reguliere middelen).

In paragraaf 3.1 treft u nadere voorstellen aan gericht op de bevordering van de cultuurbeleving voor wat betreft de Algemene Begraafplaats Heemstede.

1.3 Archeologisch erfgoed

We willen de randvoorwaarden vervullen voor het behoud en de toegankelijkheid van archeologische vondsten en vindplaatsen. Hierbij baseren we ons op de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz). Deze wet is de juridische vertaling van het Verdrag van Malta.

Verdrag van Malta

Juist omdat ze onzichtbaar zijn, zijn archeologische waarden extra kwetsbaar voor ruimtelijke en bouwkundige ingrepen. Bodemverstoring heeft er vaak toe geleid dat archeologische waarden ongezien verloren zijn gegaan. Zo is in Nederland volgens schattingen in de laatste 75 jaar bijna de helft van het bodemarchief voorgoed verdwenen. Dat gedeelte van onze geschiedenis kan nooit meer worden teruggehaald. Ook in andere delen van Europa zijn grote delen van het bodemarchief ongezien verdwenen. Daarom is het van belang zorgvuldig om te gaan met het bodemarchief dat nog in meer of mindere mate intact is. Dát belang vormt de kern van Europees verdrag inzake de bescherming van het archeologische erfgoed (kortweg, het verdrag van Malta).

Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz)

De Wet op de archeologische monumentenzorg (2007) is de juridische vertaling van het Verdrag van Malta. De wet - zijnde in feite een wijziging van de Monumentenwet - heeft in grote lijnen drie uitgangspunten. Het eerste is het streven naar ongestoord behoud van archeologische waarden *in situ* (in de bodem). De bodem is immers de beste conservator van archeologische resten. Dit uitgangspunt is er niet op gericht om alles voor altijd in de bodem te houden: de veronderstelling is dat de komende generaties meer en betere technieken zullen hebben om archeologische resten te onderzoeken. Alleen als behoud *in situ* niet mogelijk is, mogen archeologische waarden worden opgegraven.

Het tweede uitgangspunt van de Wamz is dat er in de ruimtelijke ordening bijtijds rekening gehouden moet worden met archeologische waarden. Sinds de invoering van de Wamz zijn gemeenten verplicht bij ruimtelijke ordeningstrajecten rekening te houden met het archeologische erfgoed.

De Wamz verplicht gemeenten overigens niet om bij de ruimtelijke planvorming in alle gevallen voorrang te geven aan archeologie. Het is enerzijds van belang om het bodemarchief als bron voor de toekomst beschikbaar te houden. Anderzijds behoeven ruimtelijke ontwikkelingen niet altijd te worden tegengehouden door de aanwezigheid van archeologisch erfgoed in de bodem. Bij ruimtelijke ontwikkelingen zal het behoud van archeologische waarden moeten worden afgewogen tegen andere (maatschappelijke en economische) belangen.

De archeologische monumentenzorg dient tevens verankerd te worden in bestemmingsplannen.

Het derde uitgangspunt betreft het principe dat wanneer sprake is van behoud *ex situ*, de verstoorder (de initiatiefnemer van de bodem verstorende activiteit) in beginsel de kosten - vanaf het archeologisch vooronderzoek tot en met mogelijke opgravingen - betaalt.

1.3.1 Archeologie en ruimtelijke ordening

Sinds de invoering van de Wamz zijn gemeenten verplicht aan te geven hoe bij ruimtelijke ordeningstrategieën rekening wordt gehouden met het archeologische erfgoed. Dit wordt gekoppeld aan het bestaande instrumentarium. Gemeenten kunnen bijvoorbeeld aan de verlening van vergunningen archeologievoorwaarden verbinden, te starten met archeologisch vooronderzoek. Gemeenten geven aan voor welke gebieden dit geldt. Dit is gebaseerd op de mate waarin aantasting van de (waarschijnlijk) aanwezige archeologische waarden in een bepaald gebied van de gemeente is te verwachten. Wettelijk is vastgesteld dat projecten met een omvang kleiner dan 100m² zijn vrijgesteld van archeologisch onderzoek. Gemeenten mogen hier echter zowel op- als neerwaarts van afwijken: het is voor de wetgever immers onmogelijk om voor iedere gemeente een passende maatgeving te verschaffen. Om deze afwijking te kunnen maken is het uiteraard vereist dat gemeenten de aanwezige of de te verwachte archeologische waarden in beeld hebben.

Gemeenten geven dit aan op een zogenoemde "waardenkaart". Aan de hand hiervan kan worden bepaald - én uitgelegd - waarom er voor een bepaalde bodemkundige ingreep archeologisch onderzoek nodig is of waarom juist niet. Het moet voor alle betrokkenen inzichtelijk zijn in welke gebieden onderzoek noodzakelijk is en waarom op andere plaatsen niet. Alleen dan kan van meet af aan rekening gehouden worden met archeologische waarden en met de eisen die worden gesteld aan de omgang daarmee.

Archeologische waardenkaart Heemstede

We hebben in 2011 het Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland verzocht het gehele bodemarchief van Heemstede nader te inventariseren. In dit kader is, naast het gebruik Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) van het rijk en de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) van de provincie Noord-Holland, studie gedaan naar de landschappelijke ontstaans- en ontwikkelingsgeschiedenis van de gemeente. Op basis daarvan zijn binnen de gemeente voor wat betreft de verschillende tijdvakken de mogelijkheden verkend van bewoning en landgebruik. In **Bijlage 2** treft u daarvan een overzicht aan. Daarnaast is historisch kaartmateriaal gebruikt en zijn archeologische onderzoeksresultaten van de afgelopen decennia geraadpleegd. Het resultaat, de Archeologische waardenkaart Heemstede, is opgenomen in **Bijlage 3**. Tevens treft u een toelichting op de kaart aan.

Archeologie-regimes

De Heemstedse waardenkaart hanteert een indeling in 6 verschillende categorieën. De archeologische verwachting neemt per categorie af. Voor elk van deze categorieën is bepaald bij welke minimale oppervlakte én diepte onder het maaiveld rekening moet worden gehouden met het (laten) uitvoeren van archeologische onderzoek.

De waardenkaart die het Steunpunt Cultureel Erfgoed voor Heemstede heeft opgesteld, hanteert een indeling in zes verschillende zones of categorieën. Voor elk van deze categorieën is bepaald vanaf welke planomvang (oppervlakte én diepte) rekening gehouden moet worden met het (laten) uitvoeren van archeologisch onderzoek - het zogenaamde archeologieregime - te beginnen met een archeologisch vooronderzoek. Voor de gebieden met een zeer hoge archeologische verwachting wordt een lager regime voorgesteld dan de wettelijk genoemde 100m² en voor de gebieden met een lage archeologische verwachting een ruimer regime. Op deze wijze is sprake van een specifiek voor Heemstede passende maatgeving.

In de praktijk betekent dit dat alleen in die gevallen dat een grondroerende werkzaamheid het betreffende regime (oppervlakte én diepte) te boven gaat, er archeologisch onderzoek dient plaats te vinden, te beginnen met een archeologisch vooronderzoek. In alle andere gevallen niet.

Daarnaast is de volgende uitzondering van belang. De regimes gelden op grond van de wet niet bij alle bodem verstorende activiteiten: bij lichte bouwvragen kan nooit een archeologisch onderzoek verplicht worden gesteld. Dit betekent dat bij kleine bouwwerken, zoals een aan- of uitbouw of een klein bijgebouw, normaliter geen onderzoek nodig is.

Bestemmingsplannen en Erfgoedverordening

Wanneer archeologische waarden binnen het gemeentelijk grondgebied beschermd zijn via planologische voorschriften in het bestemmingsplan of op grond van een Erfgoedverordening kan de gemeente in de hoedanigheid van bevoegd gezag voorwaarden verbinden aan de verlening van een vergunning voor bodemroerende ingrepen.

Bij de actualisatie van de bestemmingsplannen is uitgegaan van de betreffende archeologieregimes, zoals opgenomen in de Archeologische waardenkaart Heemstede. Hierdoor krijgt het archeologisch belang een volwaardige plaats in de ruimtelijke ordening. Zolang niet alle bestemmingsplannen zijn geactualiseerd, biedt de Erfgoedverordening de nodige bescherming aan archeologische waarden.

1.3.2 Procedure archeologisch onderzoek

Indien een grondroerende werkzaamheid op grond van de Archeologische waardenkaart/het bestemmingplan noopt tot een archeologisch onderzoek, is sprake van een voorgeschreven besluitvormingsproces. Voor een overzicht van deze procedure verwijzen we u naar **Bijlage 4**.

Het college dient zich in dit besluitvormingstraject te laten adviseren en ondersteunen door een seniorarcheoloog.

Gemeenten die geen archeoloog in dienst hebben, zoals Heemstede, kunnen deze inhuren bij de Cultuurcompagnie Noord-Holland (het voormalige Steunpunt Cultureel Erfgoed). Wij kopen sinds 2011 jaarlijks een strippenkaart in voor inzet van de uren (uitgaande van gemiddeld 40 uur per jaar) van de betreffende advisering. De afgelopen jaren is dit een passende inzet gebleken. We maken hierbij gebruik van (een deel van de) jaarlijks door het rijk hiertoe verstrekte middelen (bestuurslastenvergoeding).

Voorstel

Per 2016 continueren we de ondersteuning van de Cultuurcompagnie Noord-Holland met betrekking tot de inzet van een seniorarcheoloog. We doen dit via de aanschaf van een strippenkaart.

Wat gaan we de komende periode doen?

We streven geen wijziging na van het huidige beleid: in naleving van het verdrag van Malta streven we naar behoud van archeologische waarden "in situ". Bij behoud 'ex situ' van archeologische waarden worden de documentatie en vondsten aan het archeologisch depot overgedragen

1.3.3 Archeologisch depot

De provincie heeft de wettelijke taak om een archeologisch depot in stand te houden waar vondsten worden opgeslagen met het oog op behoud, onderzoek en toegankelijkheid. Deze faciliteit staat ten dienste van de archeologische sector en is gericht op het behoud van ons archeologisch erfgoed voor toekomstige generaties. Daarom zien we de vondsten ook graag tentoongesteld en digitaal gepresenteerd. Hierbij zoeken we samenwerking met andere partijen. Zoals de Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek, het onderwijs en de Bibliotheek Zuid-Kennemerland.

Informatie over het archeologisch depot te Castricum

In het archeologisch depot in Castricum beheert de provincie Noord-Holland zo'n 12.000 dozen met bodemvondsten, afkomstig van archeologisch onderzoek uit de provincie. Het depot maakt onderdeel uit van het Centrum "Het Huis van Hilde". Naast het depot is o.a. een permanente tentoonstelling te zien over de archeologie en de bewoningsgeschiedenis van Noord-Holland.

Gelet op het belang dat we hechten aan het tentoonstellen van archeologische vondsten hebben we ook positief gereageerd op de vraag of de gemeente Heemstede wil meewerken aan de landelijke tentoonstelling (juni 2016 t/m eind 2017) over archeologische vondsten in het Rijksmuseum voor Oudheden in Leiden.

1.4 Wetswijziging 2016

De sectorale versnippering van de erfgoedwetgeving (gericht op onder andere monumenten, archeologie en musea) is aanleiding voor het rijk om één integrale Erfgoedwet op te stellen voor het beheer en behoud van ons cultureel erfgoed. Per 2016 treedt naar verwachting de Erfgoedwet in werking. Deze wet harmoniseert bestaande wet- en regelgeving - waaronder een deel van de Monumentenwet - , schrapt overbodige regels en legt de verantwoordelijkheid voor de bescherming van cultureel erfgoed zoveel mogelijk bij het erfgoedveld zelf: musea, collectiebeheerders, archeologen, eigenaren en overheden.

Bepaalde onderdelen van de wettelijke bescherming van het erfgoed (waaronder een gedeelte van de Monumentenwet) verhuizen naar de nieuwe Omgevingswet. De vuistregel hierbij is: duiding van erfgoed in de Erfgoedwet, omgang met erfgoed in de fysieke leefomgeving in de Omgevingswet. Naar verwachting treedt de Erfgoedwet in 2016 in werking.

Voorstel

We passen de Erfgoedverordening Heemstede aan, zodat sprake is van aansluiting bij de nieuwe Erfgoedwet/Omgevingswet.

1.5 Archieven

Archieven vormen de authentieke neerslag van wat mensen en organisaties doen. Ze zijn daarom onmisbaar om het verleden te kunnen begrijpen.

Gemeentelijke archieven

Een belangrijk onderdeel van het cultureel erfgoed wordt gevormd door de gemeentelijke historische archieven. Dit zijn stukken die ouder zijn dan 50 jaar met een historische of wetenschappelijke waarde. In 1910 werd het archief van de toenmalige Heerlijkheid Heemstede door de heer van Heemstede als geschenk aan de gemeente gegeven. De oudste archiefstukken - stukken over bijvoorbeeld schenkingen van rechten en verkoop van stukken grond - dateren uit de 14de eeuw. De archiefstukken, die in totaal meer dan 80 meter omvatten, geven inzicht in het vroegere Heemstedse leven van alledag. Sinds 1 oktober 2000 bestaat er een samenwerkingsverband tussen de gemeente Heemstede en het Noord-Hollandsarchief te Haarlem voor het beheer van de gemeentelijke historische archieven. Het gemeentelijk archief is sindsdien naar Haarlem overgebracht. Hierdoor hebben belangstellenden makkelijker toegang tot deze historisch gezien waardevolle stukken én wordt tegelijkertijd beter voldaan aan de eisen die de Archiefwet stelt aan archiefbewaarplaatsen. Het Noord-Hollandsarchief heeft de oudste archieven van de gemeente geïnventariseerd, gerestaureerd en geconserveerd. Op deze wijze wordt bijgedragen aan het behoud van een belangrijk onderdeel van het Heemstedse cultureel erfgoed. De archieven van de gemeente Heemstede worden professioneel beheerd en kunnen op deze wijze zowel fysiek als digitaal worden ontsloten voor het publiek.

Informatie over het Noord-Hollandsarchief

Het Noord-Hollands Archief is hét historisch informatiecentrum voor de provincie Noord-Holland. Onderdeel hiervan is de Beeldbank. Deze digitale "bank" telt op dit moment zo'n 100.000 afbeeldingen (foto's, tekeningen, prenten etc.). Geregeld worden in de Janskerk in Haarlem tentoonstellingen georganiseerd met materiaal uit het archief.

Aanvullende collectie

Naast de historische archieven is ook een sinds de jaren 70 van de vorige eeuw opgebouwde collectie van de openbare bibliotheek ondergebracht bij het Noord-Hollandsarchief. Het betreft een verzameling materialen met als gemeenschappelijk kenmerk dat het iets met Heemstede te maken heeft én literair of boekdruk-technisch interessant is. De collectie omvat boeken, brochures, gidsen, rapporten, affiches, foto's, prentbriefkaarten, gravures, schilderijen en nog vele andere voorwerpen. Een beperkt deel van de collectie is eigendom van derden (Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek, de Heemstedse Zwem- en Poloclub, de Heemstedse Kunstkring, het Godfried Bomans Genootschap en de scoutinggroep Heemstedse Trekkers).

1.6 Informatie en voorlichting aan eigenaren van monumenten

Behouden en beschermen is tot op zekere hoogte een doel op zich. Maar we bewaren ook om iets te weeg te brengen: we willen dat de zorg voor ons cultureel erfgoed een breed gedragen belang wordt. Ook willen we met het behoud van ons cultureel erfgoed een bijdrage leveren aan de cultuurbeleving van onze huidige én toekomstige inwoners.

Citaat HVHB: "In deze tijd van globalisering realiseren Heemstedeners zich in toenemende mate dat monumenten en cultureel erfgoed het aanzien en het karakter van hun woonomgeving bepalen. Zorgen voor cultureel erfgoed betekent zorgen voor je directe omgeving. En dat verbindt mensen".

De bescherming van ons cultureel erfgoed is gebaat bij een goede informatieverstrekking en voorlichting aan alle Heemstedse inwoners. Een belangrijke en waardevolle rol bij het geven van informatie over het (cultuur)historisch erfgoed van Heemstede speelt de Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek.

De vereniging zet zich, met inzet van vrijwilligers en zonder gemeentelijke subsidie, al jaren in voor de kennis van de historie, de monumenten en het karakterbehoud van Heemstede en Bennebroek. Een van de activiteiten van de vereniging is de uitgave van het tijdschrift "Heerlijkheden" (met onder andere artikelen over de plaatselijke kunst en cultuur, bijvoorbeeld "100 jaar Harmonie Sint Michael") en het zorgdragen voor historische publicaties. Zoals recent het boek in het kader van 100-jarig bestaan van Wandelbos Groenendaal.

In de 2015 heeft de vereniging voor het eerst de burgemeester David Eliza van Lennep Erfgoedprijs uitgereikt⁶. Deze prijs is vernoemd naar de burgemeester van Heemstede die een bepalende rol speelde in de verandering van Heemstede naar een moderne (forensen) gemeente (1891-1916). Van Lennep was tevens de burgemeester die ervoor heeft gezorgd dat het Groenendaalse bos door de gemeente werd aangekocht én openbaar toegankelijk werd. De Historische Vereniging Heemstede Bennebroek wil met deze prijs een stimulans geven aan initiatieven op het gebied van cultureel erfgoed in Heemstede en Bennebroek. De prijs wordt in de periode 2015-2019 jaarlijks toekend.

In hoofdstuk 3, waar we onze voorstellen op het vlak van cultuureducatie presenteren, zullen we ingaan op de manier waarop wij de informatieverstrekking en de voorlichting over het cultureel erfgoed gericht op alle inwoners de komende periode willen ondersteunen.

Daarnaast is de informatieverstrekking aan eigenaren van rijksmonumenten en provinciale monumenten van belang. We gaan hiervoor een beroep doen op de Cultuurcompagnie Noord-Holland. De Cultuurcompagnie organiseert bijeenkomsten voor eigenaren van rijksmonumenten en provinciale monumenten waar betrokkenen onder meer een toelichting krijgen op de, soms ingewikkelde, regelgeving op het gebied van monumenten. We vinden dit temeer van belang nu er per 2016 sprake is van een nieuwe Erfgoedwet.

Ook eigenaren van gemeentelijke monumenten zullen we benaderen met voorlichting en informatie over onder andere mogelijke financiële ondersteuning.

Voorstel

We organiseren - met ondersteuning van de Cultuurcompagnie Noord-Holland - elke 2 jaar een informatiebijeenkomst voor eigenaren van rijks- en provinciale monumenten. Ook eigenaren van gemeentelijke monumenten bieden we voorlichting en informatie.

HOOFDSTUK 2 CULTUURPARTICIPATIE

In dit hoofdstuk gaan we in op de tweede pijler van het gemeentelijk cultuurbeleid: de cultuurparticipatie. We gaan in op het podiumaanbod, de beeldende kunst en amateurkunstverenigingen en geven daarbij aan wat we de komende periode gaan doen. Hierbij geven we aan op welke manieren de gemeente probeert de cultuurparticipatie te bevorderen. En hoe we ook hiermee een bijdrage willen leveren aan de cultuurbeleving van onze inwoners.

2.1 Podiumaanbod in Heemstede

Activiteiten Stichting Podia Heemstede

Eén van de beleidsvoorstellen de vorige cultuurnota was de oprichting van de Stichting Podiumprogrammering Heemstede. Op deze wijze werd gestreefd naar afstemming van de podiumprogrammering in de gemeente. Met als doel dat de verschillende podia elkaar zouden kunnen aanvullen en versterken. Uiteraard was hierbij tevens van belang dat afstemming met de regio zou plaatsvinden. De Stichting Podiumprogrammering is vervolgens in 2005 opgericht; in 2013 is de naam van de stichting veranderd in Stichting Podia Heemstede.

Citaat Stichting Podia Heemstede: "Cultuur is een wezenlijk onderdeel van het leven. Cultuur zet aan tot denken, vermaakt, ontspant en ontwikkelt. De Stichting Podia Heemstede wil (...) podiumculturaanbieden om zo een bijdrage te leveren aan de gemeenschap (...).

De stichting organiseert sinds haar oprichting het podiumaanbod in Heemstede, bestaande uit circa 70 voorstellingen per jaar. Het aanbod vond in het begin vooral plaats in Het Oude Slot (90 zitplaatsen) en theaterzaal De Luifel (circa 185 zitplaatsen). Sinds enkele jaren worden ook uitvoeringen georganiseerd in de Oude Kerk (300 zitplaatsen). Het aanbod wordt hierbij voor een groot gedeelte afgestemd op de

⁶ De winnaar van de Erfgoedprijs 2015 is de Stichting MOVE (herstel trambrug aan de Bennebroekerlaan in Bennebroek).

specifieke mogelijkheden van het betreffende podium. De gemeente faciliteert de activiteiten van de stichting via een jaarlijkse subsidie.

In de afgelopen periode was sprake van een geleidelijke verschuiving van de voorstellingen van het Oude Slot naar de Oude Kerk; in de Oude Kerk kunnen meer bezoekers een voorstelling bijwonen. De Oude Kerk is recent zodanig aangepast (ander stoelenplan, aanpassing verwarming en het realiseren van een corridor tussen de Oude Kerk en de Pauwehof) dat de locatie geschikter is geworden voor het bijwonen van voorstellingen. Wij hebben een incidentele subsidie verstrekt als bijdrage in de kosten van deze aanpassingen. De Stichting Podia Heemstede heeft aangegeven hierdoor meer voorstellingen in de Oude Kerk te willen programmeren. Vanaf het theaterseizoen 2015/2016 worden uitsluitend in de Oude Kerk en theater De Luifel voorstellingen geprogrammeerd.

De Stichting Podia Heemstede heeft het voornemen om zo mogelijk het aanbod te verbreden, waardoor andere doelgroepen, zoals jongeren bereikt kunnen worden. Bijvoorbeeld via het programmeren van popmuziek.

Informatie Stichting Podia Heemstede

De Stichting Podia Heemstede programmeert hoogwaardige voorstellingen op de podia in Heemstede. Vanaf het theaterseizoen 2015/2016 worden de voorstellingen in de Oude Kerk en Theater De Luifel geprogrammeerd.

Informatie zalen en bezettingsgraad 2014

- De Luifel: 40 voorstellingen, 6.168 bezoekers, bezettingspercentage: 83%
- Podium Oude Slot: 9 voorstellingen, 506 bezoekers, bezettingspercentage: 62%
- Oude Kerk: 19 voorstellingen, 2.045 bezoekers, bezettingspercentage 36%

De activiteiten op het vlak van podiumprogrammering dragen in belangrijke mate bij aan de mogelijkheden voor cultuurparticipatie van de Heemstedse inwoners. De komende periode willen we de organisatie van het podiumaanbod in Heemstede blijven faciliteren. We richten ons hierbij op een goed en gevarieerd, laagdrempelig aanbod, gericht op een breed publiek. De wijze van ondersteuning vindt plaats conform het gestelde in de Nota Subsidiebeleid 2016 t/m 2019.

Activiteiten Heemstedse Kunstkring

De Heemstedse Kunstkring (HKK) is een vereniging met meer dan 1.000 leden (met name senioren) die activiteiten organiseert op het gebied van kunst en cultuur. Het belangrijkste onderdeel van het cultuuraanbod van de HHK heeft betrekking op de podiumkunsten. De leden kunnen jaarlijks een keuze maken uit circa 40 voorstellingen op het gebied van toneel, klassieke muziek, wereldmuziek, jazz, opera, musical en cabaret. Naast het theater- en muziekaanbod organiseert de HHK excursies, lezingen en eigen concerten. De Heemstedse Kunstkring werkt sinds enige tijd nauw samen met de Stichting Podia Heemstede. In het culturele aanbod van de Heemstedse Kunstkring is dit terug te zien. Zo worden er voorstellingen in theater De Luifel en de Oude Kerk in het programma aangeboden ("Theater om de hoek"). Daarnaast wil de HHK nieuwe verbindingen leggen, onder andere met het sociaal-cultureel werk (de Stichting CASCA) - bijvoorbeeld het organiseren van het samen eten voor een voorstelling - en het ouderenwerk (Stichting WOH) - bijvoorbeeld voor het vervoer naar het theater -. Hiernaast heeft de HKK aangegeven door het participeren in de Klankbordgroep Cultuur meer inzicht te hebben gekregen in de kansen die de samenwerking met andere partijen kan bieden voor een verbreding en versterking van het aanbod. Zie tevens paragraaf 2.7.

Citaat Heemstedse Kunstkring: "De Heemstedse Kunstkring wil mensen in Heemstede laten genieten van allerlei vormen van kunst en cultuur".

De vereniging reikt iedere twee jaar de Minerva Cultuurprijs uit. Hiervoor komen diegenen in aanmerking die een bijzondere bijdrage hebben geleverd aan het culturele leven in Heemstede. Voor 2016 kunnen individuen en organisaties worden genomineerd. De Stichting Podia Heemstede heeft recent laten weten hier graag bij betrokken te willen worden.

De gemeente ondersteunt de activiteiten van de vereniging door een jaarlijkse subsidie. Daarnaast stelt de gemeente de Burgerzaal aan de HHK beschikbaar voor de presentatie van het programma voor het

komende theater seizoen. Ook de activiteiten van de Heemstedse Kunstkring zien we als waardevol voor de mogelijkheden voor cultuurparticipatie. De komende periode willen we deze activiteiten blijven faciliteren. En ook hierbij geldt dat we dat gaan doen conform het gestelde in de Nota Subsidiebeleid 2016 t/m 2019.

Voorstel

We continueren het faciliteren van de organisatie van het podiumaanbod in Heemstede. We richten ons daarbij op een goed en gevarieerd, laagdrempelig aanbod, gericht op een breed publiek. Ook blijven we de activiteiten van de Heemstedse Kunstkring ondersteunen. We gaan dat doen conform het gestelde in de Nota Subsidiebeleid 2016 t/m 2019.

2.2 Cultuurparticipatie welzijnswerk

De stichting CASCA en de Stichting WOH - op dit moment in een proces om te komen tot één welzijnsstichting genaamd "Welzijn Heemstede" - bieden diverse activiteiten aan op het gebied van vorming, educatie, cultuur en ontspanning gericht op alle Heemstedse inwoners. En doen dit in samenwerking met andere organisaties. Het aanbod is gericht op verschillende doelgroepen, van jong tot oud. Voor alle inwoners zijn er cultuur gerelateerde activiteiten, zoals naschoolse culturele activiteiten, verschillende leeftijd gerelateerde koren en lezingen over cultuur.

De naschoolse opvang van CASCA biedt door de samenwerking met Jeugdtheaterschool Mamagaai activiteiten op het vlak van musical, zang, theater en dans. Daarnaast zijn er voor kinderen cursussen op het gebied van houtbewerking en is er een creatieve knutselclub. Voor volwassenen en senioren biedt de Stichting CASCA cursussen en lezingen op het gebied van kunstgeschiedenis en tentoonstellingen, culturele cursussen op het gebied van bijvoorbeeld dans, schilderen, tekenen, aquarelleren, edelsmeden.

De Luifel is bij uitstek een plaats waar mensen bij elkaar komen voor cultuuractiviteiten. Dat kan door een bezoek aan het theater met ontmoeting en gezelligheid, bijvoorbeeld door het nuttigen van een maaltijd. Of door het bezoeken van een film of lezing met een lunch. Daarnaast wordt De Luifel ingezet voor de voorstellingen die door de Stichting Podia Heemstede worden geprogrammeerd.

In de Pauwehof, het ontmoetings- en activiteitscentrum van de Stichting WOH (in samenwerking met de Diaconie van de Protestantse Gemeente) vinden diverse creatieve activiteiten plaats die gericht zijn op 75-plussers. Bijvoorbeeld tekenen, schilderen, aquarelleren, patchwork, dans en beeldhouwen.

Daarnaast is sprake van een leeskring moderne literatuur en vinden educatieve cursussen plaats over bijvoorbeeld kunstgeschiedenis.

Afhankelijk van de wensen van de inwoners van Heemstede willen beide stichtingen in de toekomst ook nieuwe cultuuractiviteiten aanbieden. Of cultuuractiviteiten van andere organisaties ondersteunen. Bijvoorbeeld via het vervoer van senioren naar de Heemstedse theaters met de Kobus. Ook zien de stichtingen mogelijkheden om speciale cultuur activiteiten aan te bieden aan de middelbare scholen van Heemstede. Het activiteitenpakket kan jaarlijks worden vernieuwd, c.q. aangepast afhankelijk van de wensen.

De stichtingen werken nauw samen met andere organisaties en verenigingen op het gebied van cultuur door het faciliteren van expositie- en repetitieruimte. Scholen, amateur dans- en toneelverenigingen kunnen uitvoeringen geven in theater de Luifel of oefenen in de Pauwehof. Er wordt nauw samengewerkt met de orkesten, de Bibliotheek, de Stichting Podia Heemstede, de Heemstedse Kunstkring en de Kunstbeurs. De stichtingen willen die goede samenwerking graag uitbreiden naar andere partijen. En hiermee de verbinding cultuur en overige beleidsvelden uitdrukkelijk leggen.

Citaat CASCA/WOH: "Cultuur is voor ons een belangrijke katalysator in onze dienstverlening. Cultuur zorgt voor ontwikkeling, ontmoeting en ontspanning"

De culturele activiteiten van de beoogde nieuwe Stichting Welzijn Heemstede dragen in belangrijke mate bij aan de mogelijkheden voor cultuurparticipatie van de Heemstedse inwoners. De komende periode willen we dit blijven faciliteren. Ook in dit geval richten we ons op een goed en gevarieerd, laagdrempelig aanbod, gericht op een breed publiek. De wijze waarop we dat gaan doen werken we uit in de nota Subsidiebeleid 2016 t/m 2019, die naar verwachting gelijktijdig met deze nieuwe cultuurnota zal worden vastgesteld. In ons nieuwe subsidiebeleid leggen we de nadruk op kwaliteit en resultaat van aanbod én stimuleren we het leggen van verbindingen. We beoordelen hierbij de maatschappelijke bijdrage van instellingen en zien dit als een toekenningscriterium. Daarnaast betrekken we de invulling van het aanbod bij het overleg dat we hebben in het kader van de uitvoering van het Transformatieplan dat beide stichtingen als verplichting in het kader van de verstrekte budgetsubsidies gezamenlijk hebben opgesteld. Ook hierin ligt de nadruk op samenwerking en verbinding. En op een transformatie van de werkwijze.

2.3 Beeldende kunst

De gemeente probeert op lokaal niveau de nodige randvoorwaarden te scheppen voor Heemstedse kunstenaars om hun beroep te kunnen uitoefenen. In het volgende geven we aan op welke wijze we dat doen.

2.3.1 Expositiemogelijkheden

Onderdeel van het beleid op het vlak van beeldende kunst is het zorgen voor goede en voldoende mogelijkheden voor Heemstedse kunstenaars om hun werk naar buiten toe te kunnen presenteren.

Kunstlijn

De gemeente neemt sinds geruime tijd deel aan de jaarlijks georganiseerde (regionale) Kunstlijn. In het kader van de Kunstlijn stellen beeldende kunstenaars uit de regio tijdens het eerste weekend van november hun ateliers open voor het publiek. Tevens vinden er groepstentoonstellingen plaats en zijn er galeriën die werk van lokale kunstenaars laten zien. We faciliteren de Kunstlijn door onder andere de Burgerzaal van het raadhuis tijdens dit weekend open te stellen voor een centrale expositie. Met de deelname aan de Kunstlijn willen we bijdragen aan de bekendheid van de lokale kunstenaars. En stimuleren dat meer inwoners de ateliers bezoeken. Heemstede kent verschillende galeriën, zoals: De Bleeker (Bleekersvaartweg 18), Het Kunstbedrijf (Raadhuisstraat 56a) en Amstelart (Wilhelminaplein 12).

Voorstel

We continueren het faciliteren van de Kunstlijn via het beschikbaar stellen van de Burgerzaal.

Heemstedse Kunstbeurs

De Stichting Heemstedse Kunstbeurs heeft de afgelopen jaren de Kunstbeurs in Heemstede georganiseerd. Tijdens deze Kunstbeurs is gedurende een weekend sprake van exposities en performances. Het doel is om beeldende kunst aan het publiek te kunnen tonen en de kunstenaars in de gelegenheid te stellen hun werk te verkopen. Tijdens het weekend bezoeken circa 2.500 mensen de Kunstbeurs. Het vormt hiermee een waardevolle aanvulling op het aanbod in Heemstede.

Exposities Burgerzaal en Publiekshal

Met de vaststelling van de vorige cultuurnota is besloten om tentoonstellingen in de Burgerzaal en de Publiekshal van het raadhuis te organiseren. Kunstenaars kunnen een verzoek voor tentoonstellingsruimte indienen bij de gemeente. Doel van deze exposities is, net als bij de Kunstlijn, meer bekendheid te geven aan de verschillende kunstenaars en inwoners te stimuleren hieraan een bezoek te brengen. We constateren dat deze mogelijkheid zeer wordt gewaardeerd: jaarlijks is sprake van circa 12 exposities in de Burgerzaal en 12 in de publiekshal. De Burgerzaal en de publiekshal zijn hierdoor het gehele jaar door met kunst gevuld. We willen deze mogelijkheid dan ook blijven bieden. Daarnaast zullen we de expositiemogelijkheden in andere gemeentelijke locaties - bijvoorbeeld de bibliotheek of De Luifel - onderzoeken.

Voorstel

We continueren de mogelijkheid voor het houden van tentoonstellingen in de Burgerzaal en de Publiekshal in het raadhuis. We onderzoeken de tentoonstellingsmogelijkheden in andere gemeentelijke locaties.

2.3.2 Gemeentelijke kunstcollectie

De gemeente heeft een ruime kunstcollectie (schilderijen/beelden) in eigendom (op dit moment is sprake van ruim 400 items). Deze collectie is in de loop der jaren gevormd door onder andere de Beeldend Kunstenaars (BKR)regeling⁷ en door de 2-jaarlijkse kunstaankopen, die tot 2004 plaatsvonden. Deze regelingen hadden als doel: inkomensondersteuning voor Heemstedse kunstenaars. De afgelopen periode hebben we 2 veilingen gehouden, waarin (circa 200 items) zijn verkocht aan inwoners. Werken uit de huidige collectie zijn aanwezig in het kantoorgedeelte van het raadhuis en worden uitgeleend (onder andere aan de bibliotheek, de Stichting CASCA en aan verzorgingshuizen). Dit uitlenen van werken zullen we continueren: op deze wijze maken we het mogelijk dat de inwoners op een laagdrempelige manier kennismaken met deze Heemstedse kunst. Maar onze collectie bestaat niet alleen uit werken die we hebben verkregen via de BKR en de kunstaankoopregeling, Ook via schenkingen is werk in ons bezit gekomen. Bij dit laatste doelen we met name op de collectie (circa 100 schilderijen, voornamelijk landschappen en portretten) van de kunstenaar G.H.G. Von Brucken Fock die in de periode 1920-1935 in Heemstede gewoond heeft. Von Brucken Fock was een bekend componist en daarnaast een niet onverdienstelijk schilder. Na zijn dood is zijn gehele oeuvre nagelaten aan particulieren, het Frans Hals Museum en de gemeente Heemstede. In de afgelopen

7) BKR-regeling: regeling (1956-1987) waardoor kunstenaars in ruil voor hun kunstwerken een inkomen konden krijgen.

periode hebben we bewoners van Heemstede (Von Brucken Focklaan) in de gelegenheid gesteld een schilderij van de naamgever van hun straat in bruikleen te krijgen.

Aan zowel de gemeente als het Frans Hals Museum is recent door een nazaat van Von Brucken Fock verzocht de collectie onder te brengen bij de (nieuwe) Stichting Von Brucken Fock. Deze stichting, opgericht door familie van de schilder, wil de schilderijen behouden voor de toekomst. We zullen in de komende periode samen met het Frans Hals Museum bezien onder welke voorwaarden de collectie van G.H.G. Von Brucken Fock ondergebracht kan worden bij de Stichting Von Brucken Fock.

Voorstel

We gaan bezien of - en zo ja onder welke voorwaarden - we onze collectie van G.H.G. Von Brucken Fock kunnen onderbrengen bij de Stichting Von Brucken Fock. We doen dit in afstemming met het Frans Hals Museum.

2.3.3 Atelierruimten

In Heemstede bevinden zich, - naast ateliers die kunstenaars aan huis hebben - op dit moment circa 15 ateliers, te weten in het Hildebrandhuis aan de Voorweg (5) en in de molen van Höcker (circa 10). Deze laatste locatie is particulier eigendom. We streven ernaar om het aantal gemeentelijke atelierruimtes - in het Hildebrandhuis - te behouden.

2.3.4 Beeldende kunst in de openbare ruimte

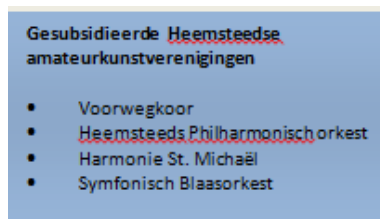
Via de zogenoemde 1%-regeling is verspreid over de gemeente een diversiteit aan kunstwerken in de openbare buitenruimte gerealiseerd. In totaal is sprake van 42 kunstwerken.

Deze regeling hield tot 2004 in dat 1% van de kosten van (ver)bouw van gemeentelijke gebouwen en bij infrastructurele projecten werd benut voor kunst in de openbare ruimte. Deze regeling wordt sinds 2004 niet meer automatisch toegepast. Slechts op het (ver)bouwen van gemeentelijke gebouwen en voor reconstructies van wegen of winkelstraten, die zich lenen voor de toepassing van kunst, kan dit nog van toepassing zijn. De reserve 1% wordt sindsdien ingezet voor het (groot) onderhoud aan de kunstwerken. Een overzicht van de beeldende kunst in de openbare ruimte hebben we opgenomen in **Bijlage 4**.

Naast de beeldende kunst in Heemstede, hebben we een kunstwerk in bruikleen gegeven aan het Kröller Müller Museum ("Schapenbotje"). Op deze wijze is Heemstedse kunst op landelijk niveau zichtbaar.

2.4 Amateurnetverenigingen

Onder amateuristische kunstbeoefening verstaan we in deze nota: het uitoefenen van een kunstvorm in het kader van vrijetijdsbesteding. Heemstede heeft een gevarieerd aanbod van amateurnetverenigingen, waaronder koren en orkesten. Niet alleen bieden deze verenigingen aan Heemstedse inwoners de gelegenheid zich actief met amateurnet bezit te houden, ook leveren zij via optredens een bijdrage aan de mogelijkheden van passieve participatie.

De verschillende verenigingen die in de Klankbordgroep Cultuur hebben geparticipeerd - of zich hebben laten vertegenwoordigen - , hebben aangegeven op dit moment al veel activiteiten in nauwe samenhang met andere partijen te doen, maar aanvullend veel kansen te zien voor versterking hiervan. Het Voorwegkoor heeft ervaring met het bij de uitvoering van activiteiten samenwerken met het onderwijs en met de Stichting CASCA (De Luifel). Het is de intentie van het koor om waar mogelijk samen te werken met andere (culturele) instellingen en deel te nemen aan lokale evenementen. Het Symfonisch Blaasorkest geeft aan op verschillende wijzen al de samenwerking met andere partijen vorm te geven, bijvoorbeeld met het onderwijs (via een lessenserie om leerlingen te laten kennismaken met instrumenten). Het orkest geeft aan de samenwerking met Heemstedse organisaties graag verder vorm te geven.

Citaat Voorwegkoor: "Iedereen weet dat muziek, net als ander kunst, mensen kan raken. Voor ons is gezamenlijk zingen iets moois, het geeft positieve energie."

Het Heemsteeds Philharmonisch Orkest (HPhO) streeft naar innovatie door bijzondere projecten uit te voeren waarmee zij een breed publiek kan bereiken, zoals concerten op bijzondere locaties, concerten tijdens speciale gelegenheden, proefrepetities en concerten voor bijzondere doelgroepen. Bij de organisatie van deze projecten streeft het HPhO naar het tot stand brengen van verbinding met andere (kunst)disciplines en culturele ondernemers. Om zo elkaar te versterken in het beoefenen en in stand houden van de kunst en cultuur in brede zin. Daarnaast wil het orkest de verbinding met het sociaal domein verder vormgeven. Het HPhO biedt burgers uit bijzondere doelgroepen al de gelegenheid kennis te maken met haar repertoire. Hierbij gaat het om concerten/proefrepetities die gegeven worden voor bijvoorbeeld ouderen, kinderen of mensen met een beperking. Bijvoorbeeld via tuinconcerten in verzorgingshuizen. Daarnaast worden concerten door middel van speciale acties binnen het reguliere programma toegankelijk gemaakt voor verschillende doelgroepen.

Citaat Heemsteeds Philharmonisch orkest (HPho): "Het HPho probeert aan te sluiten bij de wensen en leefwereld van leden en bezoekers".

Op het gebied van educatie biedt het HPhO burgers de kans om te 'leren' over de wereld van het orkest. Dit wordt gerealiseerd via proefrepetities en toelichtingen tijdens concerten. Ook is er de wens om burgers nog meer kennis te laten maken met de wereld van het orkest, bijvoorbeeld door een interactieve presentatie of door een probeerend op scholen of in de bibliotheek.

Citaat Harmonie St. Michaël: "Anno 2015 wil Harmonie St. Michaël verbindingen leggen binnen de brede gemeenschap van Heemstede"

Harmonie St. Michaël werkt samen met zorginstellingen, zoals De Hartekampgroep en SEIN (Sinterklaasviering), organiseert concerten speciaal voor kinderen en geeft buitenconcerten in verschillende wijken van Heemstede. De harmonie is voornemens een projectorkest op te richten waarin basisschoolleerlingen gedurende kort periode kennismaken met muziek maken en een mini-concert geven. Harmonie St. Michaël geeft aan dat de bijeenkomsten van de Klankbordgroep Cultuur een stimulans zijn om samen met andere partijen op het cultuur vlak "cross-over" evenementen te organiseren. En gezamenlijk meer doelgroepen te kunnen bedienen. De komende periode blijven we de activiteiten van verenigingen die zich bezighouden met amateuristische kunstbeoefening faciliteren. We richten ons hierbij op een goed en gevarieerd, laagdrempelig aanbod. We gaan de ondersteuning vorm geven conform het gestelde in de Nota Subsidiebeleid 2016 t/m 2019.

Voorstel

We blijven de activiteiten van de verenigingen voor amateuristische kunstbeoefening ondersteunen. Dit doen we conform het gestelde in de Nota Subsidiebeleid 2016 t/m 2019.

2.4.1 Accommodaties voor repetities en uitvoeringen

Voor verenigingen geldt dat zich knelpunten kunnen gaan voordoen ten aanzien van de repetitie- en uitvoeringsruimten. Er zijn op dit moment, naast de Pinksterkerk, De Hartekamp en Hageveld, geen direct geschikte alternatieve locaties voorhanden. We zullen ons inzetten om in voorkomende gevallen een oplossing voor dit accommodatieprobleem te vinden. Ook hierbij zien we overigens kansen in het leggen van verbindingen.

2.5 Minimabeleid

Gebleden is dat sommige ouders afzien van muzikles voor hun kinderen. Dit wegens de relatief hoge kosten die gemoeid zijn met de muziklessen door niet-gesubsidieerde muzikscholen. Het volgen van muziklessen, zeker indien dit gebeurt door meerdere personen uit een gezin, kan relatief hoge kosten met zich meebrengen. Om te voorkomen dat kinderen wegens financiële redenen niet kunnen deelnemen, bieden we in voorkomende gevallen ondersteuning via ons minimabeleid. In hoofdstuk 3 treft u informatie aan over het gesubsidieerde muzikonderwijs.

2.6 Jongeren en cultuur participatie

Ons beleid richt zich op deelname van een zo breed mogelijk publiek aan cultuur in Heemstede, ook van jongeren. Iedereen van 18 jaar tot 30 jaar kan lid worden van het Cultureel Jongeren Paspoort (CJP) en vervolgens een CJP-pas ontvangen. De pas geeft op circa 1.000 plekken in Nederland, bijvoorbeeld

festivals, bioscoop, theater, musicals en musea, toegangskorting. Via gemeentelijke ondersteuning werden de Noord-Hollandse bezitters van een CJP door De Cultuurcompagnie Noord-Holland van actuele informatie voorzien over specifieke culturele evenementen en uitgangsinformatie in de provincie. De Cultuurcompagnie Noord-Holland heeft echter besloten om per 2015 met deze dienstverlening te stoppen. We zullen de komende periode - in afstemming met jongeren zelf - nagaan op welke wijze de cultuurparticipatie van jongeren verder bevorderd kan worden. We denken hierbij aan een jaarlijkse evenementenkalender en/of aan het uitreiken van een jaarlijkse cultuurprijs. We zullen dit afstemmen met de regiogemeenten.

Voorstel

We zullen de komende periode - in afstemming met jongeren zelf - nagaan op welke wijze de cultuurparticipatie van jongeren verder bevorderd kan worden. We denken hierbij aan een jaarlijkse evenementenkalender en/of aan het uitreiken van een jaarlijkse cultuurprijs. We zullen dit afstemmen met de regiogemeenten.

2.7 Cultureel Platform Heemstede

De Klankbordgroep Cultuur heeft ons meegegeven dat partijen het op prijs zouden stellen elkaar op regelmatige basis informeel te ontmoeten, in de vorm van een Cultureel Platform Heemstede. Om nader met elkaar kennis te maken, ervaring en kennis te delen en een jaarlijkse culturele agenda samen te stellen.

De bijeenkomsten van de Klankbordgroep Cultuur om te komen tot de voorliggende nota hebben er tevens toe geleid dat partijen meer inzicht in elkaars aanbod hebben gekregen én het beeld van diverse mogelijkheden tot verbinding hebben gekregen. Zowel om overlap te voorkomen, efficiënter te kunnen werken als een verbreed en versterkt aanbod te kunnen realiseren.

We willen graag een vervolg geven aan dit proces en zullen uitvoering geven aan het initiatief om te komen tot een Cultureel Platform Heemstede. Een dergelijk platform past in onze ambitie om het huidige aanbod niet alleen te continueren, maar door verbinding te verbreden en te versterken. De deelname aan een dergelijk platform is dan ook niet beperkt tot de partijen die deel hebben genomen aan de Klankbordgroep Cultuur.

Natuurlijk is het hierbij onder andere van belang dat de organisaties van elkaars activiteitenkalender op de hoogte zijn. Een centraal punt hiervoor is wenselijk. De Heemstedse inwoners kunnen dan in één oogopslag zien wat er op cultureel vlak in Heemstede te doen is. We gaan na of we een dergelijke brede activiteitenkalender kunnen faciliteren. Bijvoorbeeld via inzet van de Bibliotheek Zuid-Kennemerland.

Voorstel

We gaan een Cultureel Platform Heemstede organiseren. We gaan na op welke wijze we een brede activiteitenkalender op het vlak van cultuur vorm kunnen geven.

2.8 Betrekken van inwoners bij invulling aanbod

Wij hebben de Klankbordgroep Cultuur gevraagd op welke wijze de inwoners van Heemstede betrokken kunnen worden bij de totstandkoming van het cultuurbeleid. De Klankbordgroep heeft voorgesteld om een enquête te houden en de resultaten hiervan te bespreken tijdens de bijeenkomst van het Cultureel Platform Heemstede. Via deze methode worden de inwoners van Heemstede rechtstreeks betrokken bij het culturele veld in Heemstede. Partijen en de gemeente kunnen op deze wijze bezien of hun aanbod, respectievelijk beleid, aansluit bij de wensen van de inwoners op het vlak van cultuurbeleving. Op deze wijze zal tevens inzicht worden verkregen in de kwalitatieve beoordeling van het aanbod door de inwoners en kan worden bezien of het aanbod aansluit bij de behoeften en verwachtingen van de Heemstedse bevolking.

Voorstel

We gaan in 2016 een cultuurenquête houden onder de Heemstedse inwoners.

Natuurlijk vinden we het ook van belang om de mening van jongeren te horen over het culturaanbod in Heemstede. Voor een deel zullen we dat vernemen via partijen in het Cultureel Platform Heemstede. Daarnaast zullen we via de Klankbordgroep Jeugd - die op korte termijn in samenwerking met het basisonderwijs weer wordt opgezet en die gericht is op allerlei (gemeentelijke) onderwerpen die de belevingswereld van jongeren raken - ook het onderwerp cultuur agenderen.

HOOFDSTUK 3 CULTUUREDUCATIE

In dit hoofdstuk gaan we in op de derde pijler van het gemeentelijk cultuurbeleid: de cultuureducatie. Onder cultuureducatie verstaan we in deze nota zowel kunst- als erfgoededucatie.

In het onderstaande geven we aan op welke manieren we de cultuureducatie willen bevorderen. En hoe we ook hiermee een bijdrage willen leveren aan de cultuurbeleving van onze inwoners. We doen dit aanvullend op de educatieve aspecten die impliciet onderdeel uitmaken van het vorige hoofdstuk (cultuurparticipatie).

Aparte aandacht schenken we hierbij aan de jeugd. We willen de leefwereld van jeugdigen verrijken door hen in aanraking te brengen met cultuur én met de variëteit en geschiedenis van hun eigen omgeving.

3.1 Informatieverstrekking en voorlichting over cultureel erfgoed

Behouden en beschermen is tot op zekere hoogte een doel op zich. Dit hebben we beschreven in hoofdstuk 1. Maar we bewaren ook om iets te weeg te brengen: we willen met het behoud van ons cultureel erfgoed een bijdrage leveren aan de cultuurbeleving van onze huidige én toekomstige inwoners. Een goede informatieverstrekking en voorlichting aan de Heemstedse inwoners kan bijdragen aan de bevordering van het cultuurhistorisch besef én aan het besef dat het een belangrijke maatschappelijke waarde vertegenwoordigt waar aandacht aan moet worden gegeven. Daarom blijven we de komende periode publiciteit geven over ons cultureel erfgoed. En waar mogelijk intensiveren we dat. We zien dit als een onderdeel van onze inzet op het vlak van cultuureducatie. In het volgende geven we aan op welke wijzen we dat willen gaan doen.

Tentoonstellingen

Met de vorige cultuurnota is besloten om het cultureel erfgoed in Heemstede onderwerp te laten zijn van een regelmatig te organiseren tentoonstelling in de burgerzaal van het raadhuis. Ter bevordering van het cultuurhistorisch besef van de inwoners van Heemstede gaan we dit continueren en intensiveren: we streven naar een jaarlijkse tentoonstelling. We zullen hierbij de medewerking vragen van de Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek, de Cultuurcompagnie Noord-Holland en het Noord-Hollands Archief. Ook zien we hier kansen - zowel inhoudelijk als qua locatie - voor een verbinding met het onderwijs en de Bibliotheek Zuid-Kennemerland. En met andere instellingen op het gebied van cultuur.

Informatie over de Cultuurcompagnie Noord-Holland

De Cultuurcompagnie Noord-Holland adviseert de gemeente op het gebied van cultuur en archeologie.

Naast het organiseren van tentoonstellingen biedt de Cultuurcompagnie ondersteuning aan gemeenten in de vorm van advisering door een senior-archeoloog.

Ook zullen we via de mediakanalen die we tot onze beschikking hebben de inwoners van Heemstede nadere informatie verstrekken over de cultuurhistorie van de gemeente. Zo zullen we informatie over de (gemeentelijke) monumenten op heldere wijze op de gemeentelijke website aanbieden.

Voorstel

We zorgen ervoor dat er jaarlijks een tentoonstelling over het cultureel erfgoed plaatsvindt.

Voorstel

We informeren via de mediakanalen die we tot onze beschikking hebben de inwoners over de cultuurhistorie van onze gemeente.

Routes

Eén van de resultaten van de vorige cultuurnota was een fietsroute en een wandelroute langs de Heemstedse historische buitenplaatsen en andere monumenten. Aanvullend was een puzzeltocht voor kinderen gemaakt. Gebleken is dat deze routes voor veel inwoners (en voor het onderwijs) een aantrekkelijke educatieve kennismaking met het historische erfgoed van onze gemeente zijn. We zullen de routes daarom actualiseren.

Voorstel

We gaan de fietsroute en de en wandelroute (inclusief puzzeltocht voor kinderen) langs landgoederen en monumenten actualiseren.

Foto-bijlage monumenten

Bij de vorige cultuurnota was een losse bijlage gevoegd, met een foto-overzicht van de rijks-, provinciale- en gemeentelijke monumenten in Heemstede. We gaan deze in 2016 actualiseren.

Voorstel

We gaan de fotobijlage over de monumenten in Heemstede van de vorige cultuurnota in 2016 actualiseren.

Lokale omroep

Gemeenten hebben op grond van de Mediawet een rol bij de financiering en de borging van de representativiteit en de evenwichtigheid van de programmering. Voor Heemstede vervult Haarlem105 de functie van lokale omroep.

Een lokale omroep houdt burgers geïnformeerd over en betrokken bij de eigen leefomgeving. De programmering dient gericht te zijn op een breed publiek en te voorzien in onder andere de culturele behoeften van de lokale bevolking. We zullen met de omroep overleggen over de mogelijkheden om in de programmering aandacht te schenken aan de speerpunten van het (cultuur)beleid van de gemeente, zoals de bevordering van het cultuurhistorisch besef. Uiteraard staat de redactionele onafhankelijkheid van de omroep daarbij voorop. Ook zullen we Haarlem105 vragen (nog) meer samen te werken met culturele instellingen en de bibliotheek, onder andere voor wat betreft de informatievoorziening over het culturele aanbod.

Voorstel

We zullen met Haarlem 105 overleggen over de mogelijkheden om in de programmering aandacht te schenken aan de speerpunten van het (cultuur)beleid van de gemeente. We gaan Haarlem105 vragen (nog) meer samen te werken met culturele instellingen en de bibliotheek, onder andere voor wat betreft de informatievoorziening over het culturele aanbod.

Open Monumentendag

Een belangrijke rol bij het bevorderen van het cultuurhistorisch besef is weggelegd voor de eigenaren van monumenten zélf. Een unieke gelegenheid om de krachten hierin te bundelen is deelname aan de Open Monumentendag. De afgelopen jaren was de Open Monumentendag in Heemstede veelal beperkt tot het openstellen van enkele monumenten. In verband met de gewenste voorlichting over het cultureel erfgoed aan de inwoners van Heemstede - en uiteraard ook aan overige geïnteresseerden - willen we een ruimere invulling van de Open Monumentendagen faciliteren. Hiervoor gaan we naast de Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek ook de monumenteneigenaren benaderen. Bijvoorbeeld om te bezien op welke wijze we een Open Huizen Route langs monumenten kunnen realiseren. Natuurlijk hebben we hier zelf ook een rol als eigenaar van monumenten: we gaan deze betrekken bij de invulling van de Open Monumentendagen. En ook hierbij gaan we stimuleren dat verbindingen met andere culturele uitingen en andere beleidsvelden gemaakt worden.

Voorstel

We gaan een ruimere invulling geven aan de Open Monumentendag. We betrekken hierbij actief de monumenten die we zelf in eigendom hebben. We stimuleren dat bij de invulling van Open Monumentendag verbindingen met andere culturele uitingen en andere beleidsvelden worden gemaakt.

Stichting Kastelen, Buitenplaatsen en Landgoederen

Op dit moment is informatie over kastelen, buitenplaatsen en landgoederen versnipperd. De Stichting Kastelen, Buitenplaatsen en Landgoederen gaat door middel van een digitale portaal relevante kennis, contacten en nieuwe inzichten over kastelen, buitenplaatsen en landgoederen bundelen en toegankelijk maken voor een in dit erfgoed geïnteresseerd breed publiek. Inmiddels zijn verschillende gemeenten aangesloten.

Ook wij vinden het van groot belang dat deze relevante informatie op één punt geraadpleegd kan worden door een breed publiek én voor de toekomst kan worden veiliggesteld. Verder kan de informatie betrokken worden bij de invulling van de eerder genoemde Open Monumentendagen. Daarom zullen we dit initiatief per 2016 ondersteunen.

Voorstel

We sluiten per 2016 aan bij de inzet van de Stichting Kastelen, Buitenplaatsen en Landgoederen om het inzicht over kastelen, buitenplaatsen en landgoederen te bundelen en digitaal toegankelijk te maken voor een breed publiek.

Mobiele Game Buitenplaatsen

We onderkennen het belang van digitale toepassingen bij de ontsluiting van cultuurhistorische informatie. We willen samenwerkingsprojecten ten behoeve hiervan stimuleren en sturen gericht aan op de inzet van digitale en mobiele media ten behoeve van publieksbereik.

We vinden het van belang kinderen op een laagdrempelige, educatieve manier te laten kennismaken met de cultuurhistorie in onze gemeente. Digitale toepassingen maken dit bij uitstek mogelijk. De regionale pilot "Mobiele Game Buitenplaatsen"⁸ - onderdeel van het programma Buitenplaatsen in Beeld van de Cultuurcompagnie Noord-Holland - ontsluit de buitenplaatsen van Kennemerland op een kind-

8) De ontwikkelaars (Cooking Fox) hebben de European Creative Challenge Award gewonnen (prijs voor bijzondere projecten die de creatieve industrie én de wereld van cultureel erfgoed samenbrengen).

vriendelijke en interactieve wijze. Het doel van het project is om via een mobiele game voor smartphones locaties en hun geschiedenis interessant te maken voor de doelgroep (6-12 jarigen). Deze game kan op de buitenplaats zelf gespeeld worden; elke buitenplaats krijgt een eigen game. Op deze manier worden jeugdigen gestimuleerd om zoveel mogelijk buitenplaatsen te bezoeken. Op een spannende en verhalende manier worden de buitenplaatsen toegankelijk voor kinderen van 6-12 jaar. Wij hebben in 2015 de pilot "Mobiële Game Buitenplaatsen" ondersteund. Op dit moment is de game "Sabotage op Leyduin" beschikbaar. Dit wordt uitgebreid met games over de buitenplaatsen Paviljoen Welgelegen in Haarlem, Groenendaal in Heemstede en Beekestijn In Velsen-Zuid én Groenendaal in Heemstede. Inmiddels zijn de eerste gesprekken met onder andere de Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek gevoerd over de input voor de mobiele game over Groenendaal. We zullen na realisatie de Mobiële game over Groenendaal breed onder de aandacht brengen van de doelgroep.

Historische buitenplaatsen : publieksbezoek

Een deel van de Heemsteedse historische buitenplaatsen staat open voor publiek. Voorbeelden hiervan zijn De Hartekamp, Huis te Manpad (op afspraak) en Groenendaal.

In verband met het 100-jarig bestaan in 2013 van het wandelbos Groenendaal hebben we met diverse partijen een symposium georganiseerd over de toekomst van het wandelbos. In het vervolg is in 2015 het Beheerplan Wandelbos Groenendaal - onderdeel uit van de historische buitenplaats (rijksmonument) Groenendaal – verschenen. Eén van de thema's van dit Beheerplan is de cultuurhistorie. En één van de doelstellingen van het plan is om de beleving van de cultuurhistorische waarde van het bos te behouden, te versterken en te ontwikkelen. We vinden dit een goed voorbeeld van de manier waarop verbinding is gevonden tussen het beheer van ruimte en het behoud, de versterking van de cultuurhistorie en de inzet gericht op cultuureducatie. En dit in samenwerking met partijen zoals de Historische Vereniging Heemstede Bennebroek en gericht op de gebruikers, de inwoners. De Historische Vereniging Heemstede Bennebroek is van plan als vervolg op hierboven genoemde mobiele game voor kinderen, wandel-apps (voor alle leeftijdsgroepen) voor Groenendaal te ontwikkelen.

Algemene begraafplaats Heemstede

De Algemene Begraafplaats aan de Herfstlaan in Heemstede is in 1828 ontworpen door de bekende landschapsarchitect J.D. Zocher. De gebouwen, met de status van gemeentelijk monument, zijn belangrijk in het oeuvre van de architect J.Th.J. Cuypers. In hoofdstuk 1 hebben we gewezen op vier grafobjecten die als gemeentelijk monument zijn aangewezen en zijn we ingegaan op de grafstenentuin die op de begraafplaats is aangelegd.

Het bovenstaande maakt ook de Algemene Begraafplaats Heemstede vanuit cultuurhistorisch oogpunt interessant voor publiek. Er is een wandelroute uitgezet om meer aandacht te geven aan de cultuurhistorische waarde van de locatie. Dit in samenhang met het aangrenzende Groenendaal. De routebeschrijvingen worden ingeleid met een korte beschrijving van de geschiedenis. Tussen de aanwijzingen voor de route wordt steeds informatie over de bezienswaardigheden gegeven.

Hierboven zijn we ingegaan op het Beheerplan Wandelbos Groenendaal. We denken dat een vergelijkbare insteek/een vergelijkbare visie ook een bijdrage kan leveren aan het behoud en de versterking van de cultuurhistorie van de Algemene Begraafplaats Heemstede. De begraafplaats is, in tegenstelling tot Groenendaal, weliswaar geen rijksmonument, wel zien we mogelijkheden om ook hier, in nauwe samenwerking met organisaties, vrijwilligers en onderwijs, de beleving van het cultuurhistorische karakter te vergroten en bestaande waardes te behouden. En dit zichtbaar te maken voor het publiek, zodat het bijdraagt aan het cultuurhistorisch besef. We zullen in 2016 de nadere uitwerking hiervan ter hand nemen.

Voorstel

We zorgen in 2016 voor een Visie op het behoud en de versterking van de cultuurhistorie op de Algemene Begraafplaats Heemstede.

3.2 Informatieverstrekking en voorlichting over beeldende kunst

De tentoonstellingen die we faciliteren in de Burgerzaal en de publiekshal hebben tevens een educatief aspect. Daarnaast hebben we in hoofdstuk 2 gewezen op de beeldende kunst in de openbare ruimte. Aanvullend gaan we het volgende doen.

Wandelroute beeldende kunst

Op grond van de vorige cultuurnota hebben we een wandelroute (inclusief een puzzeltocht voor kinderen) ontwikkeld, waarbij deze beeldende kunst in Heemstede centraal staat. Deze route wordt digitaal via de website van de gemeente. We gaan deze route de komende periode actualiseren.

Voorstel

In de eerste helft van 2016 actualiseren we de wandelroute langs de beeldende kunst in de openbare ruimte.

Foto-bijlage beeldende kunst

Bij de vorige cultuurnota was een losse bijlage gevoegd met een foto-overzicht van de kunstwerken in de openbare buitenruimte. We gaan deze bijlage in 2016 actualiseren.

Voorstel

In de eerste helft van 2016 presenteren we een geactualiseerde bijlage met een foto-overzicht van de beeldende kunst in de openbare ruimte.

3.3 Culturaanbod onderwijs

De voorstellen die we in de vorige paragrafen hebben genoemd zijn gericht op alle Heemstedse inwoners, ook de jeugd. Aanvullend speelt het onderwijs een belangrijke rol op het gebied van cultuureducatie.

Cultuureducatie op scholen is een uitstekend middel om kinderen al op jonge leeftijd kennis te laten maken met alle mogelijke cultuuruitingen. En hiermee een bijdrage te leveren aan hun cultuurbeleving.

3.3.1 Voortgezet onderwijs

In het voortgezet onderwijs maakt cultuur onderwijs onder de noemer Culturele Kunstzinnige Vorming (CKV) vast onderdeel uit van het lespakket. Hierbij is een onderscheid aangebracht tussen vakken beeldende vorming, muziek, dans en drama. Binnen het vak CKV vindt cultuurbezoek plaats. Hiervoor stelt het rijk aan de scholen middelen beschikbaar in de vorm van cultuurbonnen. De Stichting Cultureel Jongeren Paspoort zorgt voor de verdeling onder de scholen en voor de aanmelding van culturele organisaties die CKV-bonnen accepteren. In het algemeen kan worden gesteld dat het voortgezet onderwijs goed is toegerust.

3.3.2 Basisonderwijs

Het basisonderwijs omvat expressieactiviteiten. Hierbij wordt in elk geval aandacht besteed aan tekenen, muziek en handvaardigheid. Deze vakken worden gegeven door de leerkracht.

In verhouding tot het voortgezet onderwijs is cultuureducatie op de basisschool minder verankerd. Ook hebben basisscholen - in verhouding tot het voortgezet onderwijs - minder budget ter beschikking om kinderen in contact te brengen met diverse cultuuruitingen. We vinden het van belang dat alle Heemstedse basisschoolleerlingen in aanraking komen met diverse vormen van cultuur. Juist in het basisonderwijs kan immers de basis worden gelegd voor cultuurhistorisch besef en voor cultuurparticipatie op volwassen leeftijd. We zien het als onze rol hiervoor - samen met de scholen zelf - randvoorwaarden te scheppen.

3.3.2.1 Muziekonderwijs basisscholen

We verstrekken op grond van de Verordening Financiële en Materiële Gelijkstelling op dit moment aan alle Heemstedse basisscholen op basis van hun leerlingenaantallen een bijdrage voor muzikale vorming. De scholen hebben op hun verzoek voor wat betreft de concrete inzet van deze middelen keuzevrijheid. Er kan worden gekozen voor korte cursussen, educatieve concerten, workshops per instrument, instrumentele lessen of het begeleiden van een schoolkoor of schoolorkest.

De activiteiten op het vlak van muziekonderwijs op scholen dragen in belangrijke mate bij aan het leggen van een basis voor muzikale vorming. De komende periode willen we deze inzet continueren. Hiernaast zullen we in samenwerking met de amateuristische kunstverenigingen en het onderwijs bezien of er andere, aanvullende, mogelijkheden zijn om jeugdigen in contact te brengen met muziek.

Voorstel

We blijven de basisscholen ondersteunen om muzikale vorming te kunnen bieden. Dit doen we conform het gestelde in de nota Subsidiebeleid 2016 t/m 2019. We zullen tevens samen met de amateuristische kunstverenigingen en het onderwijs bezien of er andere, aanvullende, mogelijkheden zijn om jeugdigen in contact te brengen met muziek.

3.3.2.2 Cultuurmenu

We vinden het van belang dat de basisschoolleerlingen, naast muzikale vorming, ook in aanraking komen met andere vormen van kunst en cultuur. Daarom willen we het Cultuurmenu van de Stichting Hart op de basisscholen continueren. Via dit aanbod kunnen (2.650) leerlingen kennismaken met verschillende culturele disciplines.

Recent is door Stichting Hart een enquête gehouden onder de 10 Heemstedse basisscholen. Hiervan hebben 7 scholen gereageerd. Het Cultuurmenu wordt met een 7.9 beoordeeld. Alle scholen vinden het belangrijk dat er genoeg keuzemogelijkheden zijn voor eigen inbreng in het menu. Daarnaast zijn de scholen van mening dat het cultuurmenu de kwaliteit van het cultuuronderwijs binnen de school verbetert. Een sterk punt van het cultuurmenu is volgens de scholen tevens dat de leerlingen kennis kunnen maken met verschillende disciplines en kunstenaars.

We blijven de inzet van het Cultuurmenu de komende periode ondersteunen. Dit doen we conform het gestelde in de nota Subsidiebeleid 2016 t/m 2019. Verder zullen we nagaan welke aanvullende inzet

vanuit het lokale cultuuraanbod mogelijk is. Ook hierbij zien de partijen die deel hebben genomen aan de Klankbordgroep Cultuur veel kansen voor verbinding.

Voorstel

We continueren de ondersteuning van het Cultuurmenu. Dit doen we conform het gestelde in de nota Subsidiebeleid 2016 t/m 2019. We zullen nagaan welke aanvullende inzet vanuit het lokale cultuuraanbod mogelijk is.

3.3.2.3 Educatie archeologisch erfgoed

Via de Verordening Incidentele subsidies archeologie bieden we op dit moment de mogelijkheid om ondersteuning te bieden aan lokaal educatieve activiteiten op het gebied van archeologie. De komende periode willen we deze mogelijkheid blijven bieden. Zoals opgenomen in de nota Subsidiebeleid 2016 t/m 2019 verlagen we het hiervoor beschikbare jaarlijkse budget van € 3.500 naar € 1.500. Hiermee sluiten we aan bij het daadwerkelijke gebruik van dit budget de afgelopen jaren.

Voorstel

We continueren de ondersteuning van lokaal educatieve activiteiten op het vlak archeologie en stellen hiervoor € 1.500 per jaar beschikbaar.

3.4 Informatie over Heemstede naren

Door de jaren heen hebben er verschillende bekende Nederlanders in Heemstede gewoond. Denk hierbij aan de componist/schilder G.H.G. Von Brucken Fock en Adriaan Pauw. De komende tijd zal onderzocht worden hoe we hier informatie over kunnen delen. En daarmee kunnen bijdragen aan het cultuur-historisch besef van jeugdigen (én volwassenen).

HOOFDSTUK 4 DE BIBLIOTHEEK

De Bibliotheek in Heemstede, onderdeel van de Bibliotheek Zuid-Kennemerland, is een veel bezochte culturele instelling. Ruim 9.000 leden (34% van de inwoners is lid) lenen jaarlijks bijna 200.000 materialen. Maar de Bibliotheek is uiteraard meer dan een collectie materialen. Vanuit de wettelijke taak wordt een brede bijdrage aan de samenleving geleverd: bijvoorbeeld door het lezen te stimuleren, een bijdrage te geven aan taalontwikkeling of door een platform te bieden om kennis te delen of te inspireren. Ook wordt bijgedragen aan de ontwikkeling van digitale vaardigheden van inwoners.

Informatie Bibliotheek Zuid-Kennemerland
De Bibliotheek Zuid-Kennemerland heeft, naast de vestiging in Heemstede, vestigingen in Haarlem, Bloemendaal, Zandvoort, Haarlemmerliede & Spaarnwoude en Hillegom. In totaal is sprake van 13 vestigingen.

Informatie vestiging Heemstede (2014)

- Aantal bezoekers: 130.000
- Aantal leden: 9.000
- Aard van de collectie:
 - Fysieke collectie: 39.400
 - Digitale collectie:
 - landelijke-book portal (van 5.000 titels in 2014 naar 25.000 in 2016)
 - Poëzie-app
 - Vakantiebib-app
 - Luisterbib-app

De bibliotheek is een laagdrempelige voorziening waar Heemstedse inwoners elkaar kunnen ontmoeten. En een voorziening waar al veel samenwerking plaatsvindt. Bijvoorbeeld met het onderwijs, de Historische Vereniging Heemstede Bennebroek, het welzijnswerk, het ouderenwerk en met zorgaanbieders. Er is hiermee samenwerking op het vlak van cultuur - hier komen de 3 pijlers van ons beleid cultuurbehoud, cultuurparticipatie en cultuureducatie samen - maar ook met andere beleidsvelden.

4.1 Bibliotheekwerk per 2015

De inzet van de Bibliotheek Zuid-Kennemerland sluit aan bij de uitgangspunten van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorziening (Wsob), die per 1 januari 2015 in werking is getreden. In genoemde wet is geformuleerd welke vijf functies een openbare Bibliotheek heeft (Wettelijke verplichting). De 3 pijlers van het Heemstedse cultuurbeleid zijn hierin terug te vinden.

- Ter beschikking stellen van kennis en informatie (cultuurbehoud)
- Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie (cultuureducatie)
- Bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur (cultuureducatie)

- Organiseren van ontmoeting en debat (cultuurparticipatie)
- Laten kennismaken met kunst en cultuur (cultuurbehoud)

Ook regelt deze wet de digitalisering van de openbare Bibliotheek. Dit wordt centraal belegd bij de Koninklijke Bibliotheek (KB). Naast deze taak krijgt de KB een algemene coördinerende rol.

4.2 Verbinding vanuit de bibliotheek

De Bibliotheek wil de verbinding met partners op het gebied van cultuur én van het sociaal domein versterken en ziet het Cultureel Platform Heemstede (paragraaf 2.7) als uitgelezen kans om daar invulling aan te geven. Daarnaast wordt die kans natuurlijk geboden via het traject om te komen tot een multifunctionele invulling van de bibliotheek-accommodatie. We zien dit als grote mogelijkheid om onze ambitie om het aanbod van ons voorzieningenniveau via verbinding te versterken.

4.2.1 Multifunctionele bibliotheek-accommodatie

Met de komst van de nieuwe gemeentelijke taken - én de nieuwe doelgroepen - binnen het sociaal domein is het realiseren van een transformatie binnen dit domein van groot belang. In dit verband willen we meer samenhang en samenwerking in het gehele voorzieningenaanbod realiseren (cultuur, zorg, welzijn, arbeid). Het laten aanbieden van een integraal voorzieningenaanbod vanuit één locatie werkt hierbij faciliterend, inspirerend (in de vorm van kruisbestuiving), en kostenbesparend. Hier wordt, conform besluitvorming hierover, op dit moment uitvoering aangegeven met de bibliotheekaccommodatie (Julianaplein 1). De bibliotheek is bij uitstek een laagdrempelige accommodatie waar veel inwoners makkelijk naar toe gaan. Het is tevens gelegen op een centrale locatie in de gemeente én is van een dermate grote omvang (waarbij tevens sprake is van buitenruimte) dat multifunctionele inzet mogelijk is.

We streven hierbij naar een verbinding van verschillende terreinen: cultuur, werk, zorg, welzijn (ouderenwerk, jeugd- en jongerenwerk, sociaal cultureel werk, maatschappelijk werk, vrijwilligerswerk), educatie en kinderopvang. Tevens willen we huisvesting bieden aan de politie. Met daarbij een belangrijke rol voor de ontmoetingsruimte (lunchroom/grand-café) voor bezoekers en deelnemende partijen. Op deze wijze wordt een accommodatie gerealiseerd waar synergie tussen partijen vanuit verschillende achtergronden plaatsvindt. En waar de aansluiting van cultuur met het brede welzijnsterrein en het onderwijsveld vorm kan krijgen. Tevens zorgen we voor een vermaatschappelijking van de zorg door deze midden in de samenleving te plaatsen én realiseren we participatie en ontmoeting in een laagdrempelige en toegankelijke accommodatie. Op deze wijze wordt een innovatief integraal voorzieningenaanbod vormgegeven. De participanten bieden tevens een aanbod dat in totaliteit geschikt is voor verschillende levensfasen en doelgroepen. Gezinsleden van verschillende leeftijden kunnen (intergenerationeel) gebruik maken van de diverse voorzieningen. Ook vullen de voorzieningen elkaar aan. Het jaar 2016 gebruiken we voor afspraken met partijen (over gebruik ruimte én aanbod) en voor de aanpassing van de locatie. Met het doel om per januari 2017 operationeel te zijn.

HOOFDSTUK 5 SAMENVATTING, PLANNING EN FINANCIËN

5.1 Samenvatting beleidsvoorstellen

In het onderstaande overzicht treft u de in deze nota opgenomen beleidsvoorstellen samengevat aan.

Paragraaf	Voorstel
Inleiding	Wij stellen voor het beleid dat in deze nota is neergelegd en de uitvoering daarvan na 2 jaar te evalueren
1.1.3	Wij bezien in 2016 of de gemeentelijke monumentenlijst uitbreiding behoeft; we richten ons hierbij op mogelijke lacunes
1.1.3	Per 2016 continueren we de financiële ondersteuning voor het behoud/herstel van gemeentelijke monumenten
1.2	We zorgen in 2016 voor een nieuwe selectie van grafstenen die - in de toekomst - in aanmerking kunnen komen voor plaatsing in de gemeentelijke grafstenentuin. We dragen zorg voor het onderhoud van de grafstenentuin.
1.3.2	Per 2016 continueren we de ondersteuning van de Cultuurcompagnie Noord-Holland met betrekking tot de inzet van een seniorarcheoloog. We doen dit via de aanschaf van een strippenkaart.
1.4	We passen de Erfgoedverordening Heemstede aan, zodat sprake is van aansluiting bij de nieuwe Erfgoedwet/Omgevingswet.
1.6	We organiseren - met ondersteuning van de Cultuurcompagnie Noord-Holland - elke 2 jaar een informatiebijeenkomst voor eigenaren van rijks- en provinciale monumenten. Ook eigenaren van gemeentelijke monumenten bieden we voorlichting en informatie.
2.1	We continueren het faciliteren van de organisatie van het podiumaanbod in Heemstede. We richten ons daarbij op een goed en gevarieerd, laagdrempelig aanbod, gericht op een breed publiek. Ook blijven we de activiteiten van de Heemsteedse Kunstkring ondersteunen. Dit doen we conform het gestelde in de nota Subsidiebeleid 2016 t/m 2019
2.3.1	We continueren het faciliteren van de Kunstlijn via het beschikbaar stellen van de Burgerzaal
2.3.1	We continueren de mogelijkheid voor het houden van tentoonstellingen in de Burgerzaal en de Publiekshal in het raadhuis. We onderzoeken de tentoonstellingsmogelijkheden in andere gemeentelijke locaties
2.3.2	We gaan bezien of – en zo ja onder welke voorwaarden – we onze collectie van G.H.G. Von Brucken Fock kunnen onderbrengen bij de Stichting Von Brucken Fock. We doen dit in afstemming met het Frans Hals Museum
2.4	We blijven de activiteiten van de verenigingen voor amateuristische kunstbeoefening ondersteunen. De wijze waarop en de criteria aan de hand waarvan we dat gaan doen werken we uit in de nota Subsidiebeleid 2016 t/m 2019

- 2.6 We zullen de komende periode - in afstemming met jongeren zelf - nagaan op welke wijze de cultuurparticipatie van jongeren verder bevorderd kan worden. We denken hierbij aan een jaarlijkse evenementenkalender en/of aan het uitreiken van een jaarlijkse cultuurprijs. We zullen dit afstemmen met de regiogemeenten.
- 2.7 We gaan een Cultureel Platform Heemstede organiseren. We gaan na op welke wijze we een brede activiteitenkalender op het vlak van cultuur vorm kunnen geven.
- 2.8 We gaan in 2016 een cultuurenquête houden onder de Heemstedse inwoners.
- 3.1 We zullen ervoor dat er jaarlijks een tentoonstelling over het cultureel erfgoed plaatsvindt. We informeren via de mediakanalen die we tot onze beschikking hebben de inwoners over de cultuurhistorie van onze gemeente
- 3.1 We informeren via de mediakanalen die we tot onze beschikking hebben de inwoners over de cultuurhistorie van onze gemeente.
- 3.1 We gaan de fiets- en wandelroute (inclusief puzzeltocht voor kinderen) langs landgoederen en monumenten actualiseren
- 3.1 We gaan de fotobijlage over de monumenten in Heemstede van de vorige cultuurnota in 2016 actualiseren
- 3.1 We zullen met Haarlem105 overleggen over de mogelijkheden om in de programmering aandacht te schenken aan de speerpunten van het (cultuur)beleid van de gemeente. We gaan Haarlem105 vragen (nog) meer samen te werken met culturele instellingen en de bibliotheek, onder andere voor wat betreft de informatievoorziening over het culturele aanbod.
- 3.1 We gaan een ruimere invulling geven aan de Open Monumentendag. We betrekken hierbij actief de monumenten die we zelf in eigendom hebben. We stimuleren dat bij de invulling van Open Monumentendag verbindingen met andere culturele uitingen en andere beleidsvelden worden gemaakt
- 3.1 We sluiten per 2016 aan bij de inzet van de Stichting Kastelen, Buitenplaatsen en Landgoederen om het inzicht over kastelen, buitenplaatsen en landgoederen te bundelen en digitaal toegankelijk te maken voor een breed publiek
- 3.1 We zorgen voor een Visie op het behoud en de versterking van de cultuurhistorie op de Algemene Begraafplaats Heemstede
- 3.2 In de eerste helft van 2016 actualiseren we de wandelroute langs de beeldende kunst in de openbare ruimte.
- 3.2 In de eerste helft van 2016 presenteren we een geactualiseerde bijlage met een foto-overzicht van de beeldende kunst in de openbare ruimte
- 3.3.2.2 We blijven de basisscholen ondersteunen om muzikale vorming te kunnen bieden. De wijze waarop en de criteria aan de hand waarvan we dat gaan doen werken we uit in de nota Subsidiebeleid 2016 t/m 2019. We zullen tevens samen met de amateuristische kunstverenigingen en het onderwijs bezien of er andere, aanvullende, mogelijkheden zijn om jeugdigen in contact te brengen met muziek..
- 3.3.2.2 We continueren de ondersteuning van het Cultuurmenu. De wijze waarop en de criteria aan de hand waarvan we dat gaan doen werken we uit in de nota Subsidiebeleid 2016 t/m 2019. We zullen nagaan welke aanvullende inzet vanuit het lokale cultuuraanbod mogelijk is.
- 3.3.2.3 We continueren de ondersteuning van lokaal educatieve activiteiten op het vlak van archeologie. We doen dit conform het gestelde in de Nota Subsidiebeleid 2016 t/m 2019.

5.2 Planning w erkzaamheden 2016

In onderstaand overzicht treft u een planning aan in 2016 van de voorstellen die in deze Cultuurnota zijn benoemd. Dit aanvullend op de werkzaamheden die in 2016 worden gecontinueerd.

Planning 2016	Werkzaamheden Cultuurnota
Eerste helft 2016	<ul style="list-style-type: none"> Vorm geven Cultureel Platform Heemstede Actualiseren van fiets- en wandelroute langs monumenten Actualiseren fotobijlage monumenten in Heemstede Actualiseren fotobijlage beeldende kunst in Heemstede Onderzoek tentoonstellingsmogelijkheden andere locaties Aansluiting bij inzet Stichting Kastelen, Buitenplaatsen en Landgoederen Onderzoek hoe we een activiteitenkalender op het vlak van cultuur kunnen vormgeven Onderzoek hoe we cultuurparticipatie van jongeren verder kunnen bevorderen (inclusief afstemming met regiogemeenten) Uitwerking subsidiebeleid 2016 t/m 2019 Actualiseren van wandelroute langs beeldende kunst Cultuur enquête uitzetten In overleg treden met Haarlem 105 over mogelijkheden informatie Heemstedse cultuurbeleid binnen de programmering Bezien toekomst gemeentelijke collectie Von Brucken Fock Nagaan op welke wijze de cultuurparticipatie van jongeren verder bevorderd kan worden Afspraken beheersvorm, verhuur, gebruik ruimten, verbinding aanbod bibliotheek Start uitwerking Visie behoud cultuurhistorie Algemene Begraafplaats
Tweede helft 2016	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoek uitbreiding i.v.m. lacunes gemeentelijke monumentenlijst Aanpassing Erfgoedverordening Informatiebijeenkomst eigenaren rijks- en provinciale monumenten Tentoonstelling archeologisch erfgoed Ruimer invulling geven aan Open Monumentendag Verbouw bibliotheek

5.3 Financiën

Bij deze actualisering van het cultuurbeleid hanteren we het uitgangspunt dat het nieuwe beleid uitgevoerd wordt binnen het huidige gemeentelijke cultuurbudget. In het onderstaande treft u het financiële kader per 2016 aan. Hierbij is de aansluiting met de Nota Subsidiebeleid 2016 t/m 2019 van belang. In ons nieuwe subsidiebeleid stimuleren we het leggen van verbindingen. We beoordelen hierbij de maatschappelijke bijdrage van instellingen. Dit betekent dat we subsidieverstrekingen zullen continueren indien en voor zover aan de voorwaarden, c.q. verplichtingen wordt voldaan. Naast het specifiek te benoemen budget is voor kunst en cultuur is sprake van het faciliteren van activiteiten door de gemeente, via bijvoorbeeld het beschikbaar stellen van ruimte. Ook die huidige inzet treft u in het onderstaande aan. En, tot slot, is sprake van gesubsidieerde inzet door instellingen op het vlak van welzijnswerk. Dit maakt onderdeel uit van de (brede) afspraken binnen de betreffende budgetsubsidies.

Financieel overzicht	Onderdeel	Financiële ondersteuning 2015 (afgerond)	Financiële ondersteuning per 2016 (afgerond)	Facilitaire ondersteuning	Opmerkingen
Cultuurbehoud	Monumenten	€ 15.000	€ 15.000		
	Archeologie (bestuurslastenvergoeding)	€ 5.000	€ 5.000		Wettelijke verplichting
	Incidentele subsidies educatie archeologie	€ 3.500	€ 1.500		
	Onderhoud Grafstentuin	n.v.t.	€ 2.000		
				Beschikbaar stellen archiefruimte HVHB Beschikbaar stellen vergaderruimte Faciliteren Algemene Ledenvergadering (Burgerzaal)	
Cultuurparticipatie	Podiumaanbod Heemstede	€ 100.000	€ 100.000		
	Amateuristische kunstbeoefening	€ 19.000	€ 19.000		
	Beeldende kunst	€ 750	€ 750		Beschikbaar stellen Raadhuis voor tentoonstellingen (inclusief verzorging opening)
	Heemstedse Kunstkring	€ 1.800	€ 1.800		
	Lokale Omroep	€ 10.500	€ 10.500		Wettelijke verplichting
	Reserve 1%-regeling	€ 35.000	€ 35.000		Incidentele middelen
Cultuureducatie	Muziekonderwijs	€ 51.000	€ 51.000		
	Cultuurmenu	€ 20.500	€ 20.500		
	Cultuurcompagnie	€ 1.000	€ 1.000		
Bibliotheek	Subsidie bibliotheekwerk	€ 600.500	€ 600.500		Eigenaarskosten accommodatie
	Subsidie voor huurkosten	€ 133.000	€ 133.000		
	Huurinkomsten	€ 133.000	€ 133.000		
Regionale inzet	Bevrijdingspop en musea	€ 2.000	€ 2.000		
Overige	Cultuurparticipatie vanuit welzijnswerk/ouderenwerk				Onderdeel van de betreffende budgetsubsidieering